

obština plačana v gotovini

Bogoljub

November 1937

Razno.

Nenavadna dota. Neki stari oče je poslal svoji vnukinji skromno poročno darilo: metlo, ogledalce in molek. Zraven je bilo pismo s tole vsebino: Najraje bi te videl naslikano z metlo; kajti kdor pridno dela, nima časa misliti na zlo. V ogledalu opazuj vsak dan svoje napake in pogreške, pa boš pustila druge ljudi na miru. Kljub temu ne boš brez križa, kajti križev je povsod dosti, tudi v najboljši hiši. Ko te bo križ težil, poglej na Križanega, pa te bo obdaril s potrpežljivostjo. Ne toži vsekrižem o stiski, marveč poklekni pred podobo Jezusa na križu in potoži na tihem o svojem bremenu. Tolažba ne bo izostala!

Na te številke — vsakdo zadene. Dva strastna »srečolovca« sta neprestano stavila v loterijo. Šla sta celo k sv. Bosku, da bi jima povedal, »katere so prave številke«. Bosko spočetka ni hotel nič slišati, končno se je pa vendarle omehčal in rekel: »Stavite na 5, 10 in 14.« — Brez vsega drugega sta srečolovca odbrzela, da bi obvestila svoje znance o številkah, ki bodo brez dvoma prišle.

Svetnik ju pa kliče nazaj, da bi jima razložil, kaj pomenijo one številke. Zato pravi: »Ali ne marata, da bi vama pojasnil vsebino navedenih števil? Le poslušajta: številka 5 pomeni cerkvene zapovedi, 10 božje zapovedi, 14 je pa telesnih in duhovnih del usmiljenja.

Če bosta te številke in to, kar pomenijo, udejstvovala v življenju, bosta prejela trajen dobiček, neskončno plačilo.«

Kaj dosežem pri duhovnih vajah? V trajnem spominu nam bodo blaženi dnevi duhovnih vaj, ki smo jih imele v »Domu Device Mogočne« v Lichtenturnovem zavodu od 12. do 17. avgusta 1937. Kako srečne se počutimo sedaj vse. Pridobile smo si novih moči za boje prihodnjega življenja. Prepodile in pregnale smo nesrečno omahljivost in mlačnost; nemir in nepokoj je izginil iz naših src, otožnost in nezadovoljnost se je umaknila vedrosti in živahnosti. V naša srca se je naselil oni osrečujoči mir, ki ga grešni svet ne pozna. Vse prerojene smo se hvaležnih src poslovile od tihih in svetih prostorov lepega Doma.

Kako bi privoščile blagor duhovnih vaj zlasti onim razdvojenim dušam, ki tavajo v zaslepljenosti in mlačnosti po tem zmedenem svetu, ali pa žive v dvomih in negotovosti o vrednosti opravljenih spovedi, ali pa so celo zamrežene s težkimi grehotami in ne najdejo poguma, da bi se rešile morečega občutja in pekoče vesti. Ko bi se le mogle prikopati do prepričanja, kako majhne žrtve je treba, da si človek položi temelj za zadovoljno in mirno življenje.

Duhovne vaje so koristne prav vsem, potrebne pa prav posebno zgoraj omenjenim in vsem onim, ki se pripravljajo za zakonski stan. Udeleženka duhovnih vaj.

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 3623

Dr. Frane Dergane
šef-prlm. kir. odd. v p.
Ordinira: 11.—1.

LJUDSKA POSOJILNICA v Ljubljani

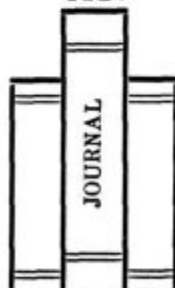
registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodneje.

Novе vloge vsak čas razpoložljive,
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVENICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA ŠT. 6/II

Ključ do rešitve

Občudovanja vredna je požrtvovalnost, s katero so naši predniki gradili lične cerkve po naši domovini. Koliko denarnih prispevkov, koliko truda in dela, koliko svete vneme je bilo treba, preden so bili postavljeni ti božji hramovi po naših dobrih, po naših hribih in dolinah! Kako je pa danes tu in tam?! Ali ne prihajajo iz raznih delov sveta grozne novice, kako rušijo brezbožci krščanska svetišča, ali jih pa spreminjajo v kino in gledališke dvorane in celo v navadna skladišča! Pa tudi že med nami se ponavljajo vnebovpijoča bogoskrunstva. Saj smo brali in slišali tekom leta, kako so tudi v naši domovini gotovi ljudje podirali evharistične križe, poškodovali cerkvene stene in vrata, oskrunjali tabernaklje in svete prostore. Zadnji čas je, da se vsi dobromisleči vzajemno in odločno ustavimo tem naravnost satanskim silam! Sovjetska sidra je vrgla svoje strupene dihe po vsem svetu in hoče s svojimi drznimi tipalkami zajeti vse narode, da jih odtrga Bogu in omreži z brezboštvom. Na ta način si hoče pripraviti tla za svetovno revolucijo in zavladati vsepovsod s svojim tiranstvom.

Temna slika.

Že pred 30 leti je papež Pij X. v svoji prvi okrožnici (4. oktobra 1903) tožil, da se širi v človeški družbi nevarna bolezen, ki preti, da bo zastrupila cele množice in nakopala silno veliko gorja na svet. Ta bolezen se imenuje brezboštvo in sovrastvo do Boga in se je od onega časa silovito razpasla.

Takrat še ni bilo organizacije »borbnih brezbožnikov«, ki je imela že v začetku leta 1932 v Rusiji šest milijonov članov. Tem moramo dodati še en milijon »komsomolcev«, to je organizirane boljševiške brezbožne mladine. Njih geslo je »Brez Boga, proti Bogu!« Svoje pristaše

imajo že skoraj pri vseh narodih sveta: od Pariza in Berlina do Kitajske in Japonske, v Afriki in Ameriki se širi njih vpliv. Tudi v Belgradu so že leta 1931 ustanovili krožek brezbožcev na vseučilišču.

Množici brezbožcev pripada tudi mednarodna svobodomiselnost zveza, ki ima svoj sedež v Pragi. Leta 1928 je štela en milijon 670 tisoč članov v 10 državah. Zastopniki svobodomislecev vseh držav so na shodu v Parizu leta 1930 izjavili, da je njihova največja naloga, osvoboditi vse človeštvo enkrat za vselej »verskega opojnega strupa«. Vse, kar je na svetu veri sovražnega, hočejo zediniti v velikansko armado, da začno svetovno vojno proti vsemu, kar je božjega. Neki boljševiški pesnik bahavo piše: »Mi smo vse, mi smo v vsem, mi smo plamen in zmagujoča luč, mi smo božanstvo samo, sodniki in postava!«

Čimdalje bolj narašča predrznost in število brezbožcev, ki zatrjujejo, da ne bodo prej mirovali, dokler ne bo zadnja cerkev zaprta, zadnji duhovnik katerekoli vere preganjan in vsak tudi zasebni verski obred onemogočen. Vzdržavanje cerkvá na Ruskem tako visoko obdavčijo, da ubogi verniki ne zmorejo bremen in cerkve propadajo, kolikor jih še niso porušili ali porabili v svetne namene. Na ta način so dosegli, da je od 60.000 cerkvá, ki jih je imela nekdanja »sveta« Rusija, le še malo odprtih.

Izmed 10.000 duhovnikov, med temi okrog 100 škofov, jih je bilo na stotine pomorjenih, deloma so jih pustili umirati v pregnanstvu. Med ljudstvom deluje le še neznamenit odstotek duhovnikov, ki jih državna policija neprestano muči in preganja. Po uradni statistiki Sovjetije je bilo 1. julija 1937 še kake 4 milijone vernikov, ki obiskujejo javno službo božjo, in duhovnikov vseh verstev samo še 98. (Glej:

Katholische Kirchenzeitung 1937, str. 270.) V Sibiriji pa, ki je 57 krat večja od Jugoslavije in šteje nad 19 milijonov duš, so bile že leta 1934 vse cerkve zaprte in vsi duhovniki ali pregnani ali v zaporih.

In v Španiji? Naj navedemo dobro pretehtane in z dokazi izpričane besede papeža Pija XI., ki jih je govoril španskim izgnancem 15. septembra 1936: »Posvečene osebe, reči in ustanove, neprecenljivi in nenadomestljivi zakladi krščanske vere ter obenem krščanske civilizacije in umetnosti, predragoceni predmeti, svete relikvije; dostojanstvo, svetost, dobrodelnost, življenje popolnoma posvečeno bogoljubnosti, vedi in krščanski ljubezni; posvečeni cerkveni predstojniki, škofje in duhovniki, svete device, laiki vsakega stanu in poklica, častitljiva sivina, prvi cvetovi življenja, da, sama in slovesna tišina grobov, vse je bilo najpodleje in na barbarski način napadeno, razrvano in pokončano v kruti, doslej še nepoznani razuzdanosti... Sam satanizem — bi rekel — je razpalil in razpihal v sosedni Španiji zubelj sovraštva in divjega preganjanja, pripravljenega — to se je naravnost priznalo — katoliški Cerkvi in katoliški veri kot edini pravi oviri, da se ne uveljavljajo iste sile, ki so že pokazale, kaj znajo, ko so poskušale porušiti ves družabni red od Rusije do Kitajske, do Velike Južne Amerike.« (Čas, Ljubljana 1936/37, str. 50—51.)

In zopet je pisal sveti oče Pij XI. v letošnji okrožnici: »Tam pa — kakor n. pr. v naši preljubljeni Španiji — kjer kužni in sramotni komunizem še ni mogel roditi vseh žalostnih sadov svojih zmot — je vendar, žal, povzročil blazne izbruhe besnosti in počel strašne zločine. Ni porušil le ene ali druge cerkve, enega ali drugega samostana, temveč kjerkoli je mogel, je do tal porušil vse cerkve, vse samostane, vse spomenike krščanske vere, tudi umetnostno in kulturno najznamenitejše. A blazna besnost komunistov ni pomorila le na tisoče škofov in duhovnikov, redovnikov in redovnic, prav posebno redovnikov in redovnic, ki so skrbeli za delavce in uboge, temveč tudi premnogo laikov iz vseh stanov in jih še sedaj na kupe mori, če izpovedujejo krščansko vero ali so nasprotni brezbožnemu komunizmu.« (Ljublj. Škofijski list 1937, str. 44.)

In kakšnih sredstev se poslužujejo brezbožci v tem boju? Izmed 10.000 časopisov, ki v 37.000.000 izvodih na 4000 krajih sovjetske zveze zatrujejo, razlagajo in hočejo uresničiti bogokletno geslo: »Vsaka

verska misel, sleherna zamisel o dobrem Bogu je nedopovedljiva gnusoba« — jih je velik del opremljen s podobami. Poljubna slikarija, izvršena s strahovito spretnostjo, ima samo en namen, osramotiti in osovražiti vero, Cerkev in Kristusa samega. Stalno se na najrazličnejše načine in v najrazličnejših oblikah predstavlja zasovražena trozveza: duhovnik (papež), kapitalist in vojak. Duhovnik se trajno slika kot hinavski razuzdanec, zvijačnej, zatiralec, skopuh, neusmiljen trinog. Evangelij in celo presveta oseba našega Gospoda se v teh podobah izpostavljata sovraštvu ali zasmehu na ogaben način... Drugod seveda drugače. Povsod pa ima sovjetski brezbožni tisk namen, dokazovati, da vera služi kapitalistom kot sredstvo zatiranja delavskih množic. V začetku tu in tam še ne napadajo verskih resnic in ne žalijo verskih čustev. Teže pa za tem, da se izključi vsak verski vpliv iz vzgoje, zlasti da se odpravi verouk iz šol. Blatiti in onemogočiti na vsak način ugled duhovščine ter ljudem spretno dokazovati, da biti proti duhovnikom nikakor še ne pomeni biti proti veri, to je njih orožje. (Kraljestvo božje 1937.)

Kaj pa mi? Ali naj samo gledamo in tožimo, ko vidimo, da se hoče boljševiška poplava razliti tudi na zapadne dežele v Evropi, ko vidimo, da se komunistične zmote vtihotaplajo tudi med naše verne ljudi!

Prvo, kar je potrebno, je, da v velik o molimo. »Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo.« Tako govori papež Pij XI.: »Zato vas nujno prosimo, častiti bratje, trudite se vsak v svoji škofiji na vso moč, da se bo poživil in vsak dan bolj razvnel duh molitve in pokore.« (Ljubljanski Škofijski list 1937, str. 54.)

Poznanje večnih resnic.

Drugo, kar naj storimo v obrambi vere, je to, da smo sami dobro poučeni o resnicah sv. vere. Verskega in nramnega propada krščanskega ljudstva ni namreč kriv samo sodobni in brezbožni duh, marveč v veliki meri tudi nepoznanje verskega nauka. Kako naj ljudje verujejo in po veri živijo, če pa vere in njenih zahtev ne poznajo? Te težave stari časi niso poznali. Vsa vzgoja v šoli je bila prešinjena z verskim poukom in z vnmemo za življenje po veri. Nekdaj je bila župnijska cerkev središče življenja. Redno so verniki hodili k službi božji dopoldne in popoldne. Ko so zapustili šolo, so v cerkvi dalje poslušali krščanski nauk.

Razen tega je bilo tudi javno življenje prežeto z verskim duhom. Ljudje so se jasno zavedali svojega večnega cilja in so imeli prav za prav le eno veliko skrb, svoje življenje pravilno uravnati na pot do tega cilja.

Vse to se je v teku zadnjega pol stoletja močno spremenilo. Versko znanje kljub vsem šolam peša. Kdor pa svoje vere več dobro ne pozna, je tudi ne ljubi, ne ceni in po njej ne živi. Pravične so besede, ki jih je zapisal papež Pij X. v svoji okrožnici z dne 15. aprila 1905, s katerimi je označil nevednost v verskih stvareh kot enega glavnih vzrokov, da propada vera med ljudmi. »In ne mislimo morda samo preprostega ljudstva,« pravi papež, »marveč tudi in prav posebno še one, kateri niso brez duha in izobrazbe in so v svetni učenosti prav dobro podkovani, glede vere pa tjavendan in nespametno žive. Težko je povedati, v kako gosto temo so le-ti mnogokrat zaigrani in — kar je še bolj obžalovanja vredno — niti ne zganejo se v nji. O najvišjem začetniku in vladarju vseh reči, o Bogu, o razumevanju krščanske vere kaj premišljevat, jim skoraj v glavo ne pade, zato tudi ne vedó nič o tem.« (Dr. Mihael Opeka: Brez vere, 1921, str. 38—39.)

Prav zato pa sedANJI sv. oče Pij XI. znova zelo poudarja potrebo verskega pouka za otroke in za odrasle. In sicer — tako pravi papež — je treba ljudi zopet seznaniti s Katekizmom. Ne smemo misliti, da moramo z osnovno šolo končati tudi Katekizem, ki smo ga dobili v roko ob vstopu v šolo. Katekizem je knjiga, ki jo moramo hraniti od otroških let dalje vse življenje in se iz nje neprestano učiti. Katekizem je za katoličana prav za prav najvažnejša knjiga. Še bolj važna kot sv. pismo. Zakaj le tedaj, če bo kdo dobro proučil Katekizem, bo znal pravilno umevati in rabiti tudi sv. pismo. Katekizem je naš verski učbenik. V Katekizmu je kratko, jasno in pristrčno popisano vse, kar mora katoličan vedeti in verovati, in vse, kar mora storiti, da se večno zveliča.

Podpirajmo katoliški tisk.

V zvezi s poznanjem resnic sv. vere je tudi katoliški tisk. Tisk je namreč sila; misli, ki jih podaja čitatelju knjiga ali časopis ali dnevnik, so kakor semena, vsejana v dušo, ki hočejo rasti in roditi sadove. Dober tisk rodi dobre sadove, slab tisk je pa še plodnejši, ker sode-

luje z njim k hudemu nagnjena človeška narava. Večstoletna skušninja spričuje, da je dober tisk apostol apostolov, a slab tisk zločinec zločincev.

Tisk je pa še več kakor sila: velesila je. Po vsem svetu se je razmahnil, vsa področja je obvladal. Tisk obvladuje politiko, gospodarstvo, piše o vseh vedah in znanostih in umetnostih ter obravnava tudi нравna verska in cerkvena vprašanja, o šoli, zakonu, vzgoji, sodelovanju ali pa ločitvi Cerkve od države. Dnevnik in časopise čita večina ljudi omikanih držav; v njih iščejo in dobijo svoj svetovni nazor in obzor. Kjerkoli imajo n. pr. delavci svoje stanovsko glasilo, povsod isto čutijo, isto mislijo, isto nameravajo, isto tudi izvajajo. Tako so tudi uspehi tiska ogromni: Tisk rodi štrajke, nemire, prevrate, vojne; tisk hipnotizira milijone za narodnost in družabne vzore ali za laži-vzore. Tisk mogočno pospešuje npravnost ali nenravnost ter pogloblja ali poplitvuje versko življenje. Slab tisk je padec in poguba mnogih, kakor je dober tisk vstajenje in življenje mnogih. Slab tisk milijone pokvari, dober katoliški tisk pa lahko milijone duš pridobi za Kristusa.

Tisk je torej sila in je celo velesila. Zato pa lahko rečemo, da je tisk v sedanjih dneh prvo in najobsežnejše bojišče sodobnega človeka. Na njem vihrata obe zastavi: Balova in Kristusova, satanova in božja. — Vsi mnogoteri sovražniki božji in naši, pa naj se imenujejo svobodomisleci, framasoni, marksisti, komunisti in kakorkoli, so že davno spoznali velikansko moč in vpliv tiskane besede in so tisk z velikanskimi žrtvami, z velekapitalom ustanovili, podprli in razširili do neizmerne veličine in moči. Samo boljševiška Rusija žrtvuje na pr. 40 % vseh državnih dohodkov za brezbožni tisk, za boj zoper Boga.

Točasno tiskajo v Rusiji knjige v 99 jezikih, v letu 1936 so natisnili 133.000.000 komunističnih knjig v najrazličnejših jezikih. Komunistični časopisi se tiskajo v sovjetski Rusiji v 60 jezikih. Število brezverskih časopisov dnevno raste. Samo v Turkmelistanu izhaja 42 dnevnikov z dnevno naklodo 138.000 izvodov. V Kirgizih znaša število komunističnih in brezverskih listov 3936. V Uzbekistanu 190, v Georgiji 149, v polarnih krajih izhaja dnevno 23 časopisov, tiskanih v najrazličnejših jezikih, dočim pred rusko revolucijo v teh krajih še ni bilo nobenega časopisa. Samo

v času od 1. januarja do 1. julija 1937 je bilo iz Rusije razposlanih 4 milijone brezbožnih brošur, in med njimi 1 milijon pisanih samo za otroke, v razne države, predvsem še vedno v Španijo. S pomočjo tiska torej širijo komunizem in brezboštvo. In če bi primerjali katoliški tisk z brezbarvnim mlačnim in protiverskim tiskom nasprotnikov, bi doznali po ugotovitvah na podlagi lanske svetovne razstave v Rimu, da je baje štiri petine vsega svetovnega tiska v sovražnikovih rokah in le ena petina je katoliška. In kar je še hujše, večino denarja, pa tudi večino tiska imajo v svojih rokah židje, ki tako rekoč dejansko vodijo ves svet. S tiskom delajo javno mnenje, mešajo pojme, zaslužujejo duhove, delajo nemire, revolucije, stavke, svetovno vojno, vladajo nad državami in ministri. (Kirchenzeitung 1937, str. 270, in Slovenski Učitelj 1937, str. 245—246.)

V očigled tem dejstvom bi se morali tudi mi katoličani v polni meri zavedati važnosti dobrega tiska. Pred očmi bi morali imeti besedo, ki jo je nekdo zapisal, da je tisk nekako 8. zakrament. Resnično nam tudi po njem — dasi drugače kot po zakramentih — prihajajo milosti in dobrote

za dušo: Tudi po njem se srca preobrazujejo, posvečujejo, v dobrem utrjujejo. Ali nismo brali lansko leto pred božičem, da je te misli naglasil sedanji državni tajnik sv. očeta kardinal Pacelli v posebni poslanici za božične praznike! Ta cerkveni knez z vsem podarkom podčrtava dolžnost vsakega katoličana, da naj z vsemi močmi podpira katoliški tisk in zlasti še katoliško časopisje. Katoliški časopis je postal neobhodno potrebno, pa tudi najbolj učinkovito sredstvo za obrambo idealov krščanstva. Kardinal Pacelli nalaga katoličanom najstrožjo dolžnost, da berejo in po svoji moči širijo katoliško dnevno časopisje, ki daje živo sliko življenja Cerkve in nje rasti ter brani stebre krščanskega družabnega reda, moralni zakon, družino in mladino. »Nekateri mislijo, nadaljuje kardinal, da so že storili svojo dolžnost, če se brigajo za razna krščanska društva in se posvečajo apostolskemu delovanju, a nimajo nobenega smisla za katoliško časopisje. Ti ljudje se bridko motijo, kajti ravno katoliško časopisje je v sedanjem času postalo najmočnejše sredstvo vsega katoliškega javnega delovanja.«

(Konec prihodnjič.)

Ne bom krasil grobov...

*Po dragih in ne dragih
natrosil bi grobeh,
karkoli cvetja našel
v gorah bi in v doleh.*

*Pa srcem, ki so padla
k počitku v grobni hlad,
nobenih ne bi zbudil
ne radosti ne nad.*

*Zato bom pustil cvetje!
Naj ga jesen goji,
a meni naj v nebesa
molitev le kipi!*

*Molitev dušam čas bo
trpljenja krajšala,
a meni vest prepolno
kesanja lajšala.*

Fr. Neubauer.

Konec sveta

»Gospod! Gospod!« je kričala postrežnica, trkajoč na vrata moje spalnice. »Ali še ne veste, kaj se godi?«

»Kaj pa?«

»Danes sonce noče vziti!«

»No, ta je pa lepa! Ga pač oblaki zakrivajo,« sem dejal in poskusil naprej spati.

»Ne, gospod, nekaj drugega je! Sonce danes zato ne vzhaja, ker je zalezalo. Kdaj je že čas, pa še zdaj ni dan.«

»I, koliko pa je ura?«

»Devet, gospod!«

»No, potem je pa res čas,« sem zaklical in se hitro napravil. Nato sem stekel na ulico.

Strašen prizor! Le nekaj ugasujočih zvezd je medlo svetilo na nebu, kakor da bi jim odpadali poslednji žarki. Namesto jutranje zarje je bilo videti, da raste temà.

»Kaj je to, Gospod?« sem vzkliknil ves v tesnobi.

»Kaj je to?« si slišal vzklikati ljudi, ki so tekali na vse strani, jadikovali in vpili.

»Konec sveta!« je kričal nekdo.

»Mrk!« je vpil drug.

»Kaj vendar govorite o mrku? Ali ne slišite troblje poslednje sodbe?« je dejal star gospod.

»Ne,« ga je zavrnila starka, »to je troblja nočnega čuvaja.«

Sredi te zmešnjave smo začuli kričavi glas uradnega klicarja, ki je govoril:

»Njegova vzvišenost... gospod minister... pošilja brzovjavo... ki pravi: »Ob petih zjutraj... kakor je bilo določeno... bi bilo moralo sonce vziti... za vso deželo... in zdaj je že osem odbila... pa sonce še ni začelo... To stvar službeno naznanjam vsem uradom... da jo s čim večjo uvidevnostjo... sporočé občinstvu... in ukrenejo... vse, kar je v takem primeru potrebno... da se ne bo motil red... kakor je tudi vlada storila... vse potrebne korake... da...«

Naprej se ni moglo razumeti, ker se je na klicarjev glas vrgla ploha žvižgov.

»Ali slišite, kaj nam tveze minister,« je dejal dobrodušni starček.

»Saj ste čuli, da bodo ukrenili vse, kar treba,« je zavrnil drug mož.

»Ukrenili?« je kričala žena iz ljudstva.

»Ali bodo morda soncu iz postelje pomagali?«

Zdajci se je zgodilo spet nekaj novega, kar je zmešnjavo še povečalo. Na nebu je v hipu zagorela mrka luč in od vzhoda do zahoda se je potegnil neizmeren rdeč trak, ki je bilo na njem zapisano s črnimi črkami kakor v Razdetju:

Konec sveta prihaja!

Takoj se je vedenje ljudi popolnoma spremenilo: namesto vpitja ihtenje, namesto šal molitve.

Nekateri so mrzlično iskali otroke, drugi starše, ali brate, ali boljšo polovico.

Jaz sem jo ubral proti cerkvi, da bi uredil potni list za nebesa. A prišel sem prepozno.

Vse cerkve so bile polne spovedancev in še do srede trga so se gnetli.

Videl sem, da mi je bilo nemogoče kmalu izvesti pobožno namero, zato sem se vrnil domov. A komaj sem vstopil, je že nekdo potrkal. Odprl sem in, glej čudo! v naročje se mi je vrgel eden mojih najhujših sovražnikov.

»Gospod Ludvik!« sem vzkliknil, »vi tukaj?«

»Da, gospod, prišel sem vas prosit, da mi odpustite vse, kar sem vas žalil.«

Ko sem to slišal, so mi stopile solze v oči.

»O smrt,« sem vzkliknil, »kako velika je tvoja moč!«

Nisem še končal te misli, ko so se vrata nanovo odprla. Bil je Dragoljub Pijavka, prvi oderuh v deželi, čigar žrtev sem bil že dolgo. Prinesel mi je v mošnjičku vse, za kar me je

bil v štirih letih oropal. »Prosim, vzemite in še dolgo zdravi uživajte!«

»Prav to bi želel vam; le škoda, da ste že v letih; smrt bi za vas ne bila nič novega.«

»Kaj hočete? Nisem mislil na to.«

»O smrt!« sem ponavljal, a postrežnica mi je presekala besedo in mi naznanila drug obisk.

Bil je moj sosed z desne, silno razburljiv in trmast mož, ki mi je zadnjič naprtil pravdo in še dve tožbi povrh, ker je bila moja služkinja metlo iztepla na mejni zid.

»Prišel sem vam povedat,« mi je dejal, »da bo vaša služkinja lahko iztepala, in brez vsake nevarnosti, na...«

»Mlinar!« je zdajci zavpila postrežnica.

»Naj vstopi!«

»Ne more, ker moko nese. Pravi, da je to tista, ki se je kamna prišla tiste mesce, ko nam je mlel.«

»Prav, dekle...«

Hotel sem se zasmejati...

»Pa je tudi krojač tukaj in bi rad z vami govoril.«

»Ali je prišel z računom?«

»Ne, gospod, pravi, da sta se s trgovcem, ki suknelo blago prodaja, večkrat hudo zmotila v vašo škodo, odkar vas oblačita.«

»Mislita reči: odkar me slačita! O misel na smrt!«...

»Gospod, hitite, ker vas čaka tudi trgovec z mešanim blagom, da vam izroči moko za tisti prah, ki vam ga je dal danes po pomoti.«

»Je pa tukaj tudi lekarnar, gospod Lin, ki se je zmotil pri vašem zdravlju.«

»Oj, če se lekarnar zmoti, stvar ni tako nedolžna. Morda mi je dal strupa.«

»Ne, gospod. Ker so strupi dragi, pravi, da se nikoli ne zmoti na ta način. Toda, gospod, vidim, da se vam ne mudi preveč; pa moram tudi jaz poračunati z vami nekatere stvari, v katerih sem se zmotila.«

»Ti, ki si bila na videz tako zvesta!«

»Da, gospod. Toda to je bila le neka zablada, ki me je motila vsako jutro, ko sem šla na trg.«

»Saj hodiš že deset let.«

»Odpustite, gospod, vse vam povrnem.«

»Kako menite?«

»Novce, ki so mi preostali od nakupovanja na trgu.«

»Bog bodi hvaljen!« sem vzkliknil. »Kako je škoda, da ni večkrat poslednja sodba. Sicer pa dosti! Tudi jaz moram urediti svoje račune. Poglejmo, ali se bo dalo napraviti v kakšni cerkvi.«

S to mislijo sem krenil proti najbližji cerkvi. Toda noter priti mi ni bilo mogoče. Množica, namesto da bi se zmanjšala, se je povsod večala. Rdeči trak na nebu je gorel

kakor glasna grožnja in množil vsak trenutek število spokornikov, ki se dotedaj niso bili zmenili za isti poziv, zapisan v njih srce.

Sredi teh spovedancev si slíšal zanimive pogovore:

»Verjemi, ljuba žena,« je zatrjeval zakonski mož, do dna duše skesan, »verjemi, da sem te le zato zapustil za nekaj časa, ker...«

»Za nekaj časa! Dvanajst let se zdi tebi le nekaj časa.«

»Saj vidiš, da te nisem pozabil.«

»Fantje,« je klical star skopuški samec skupini delavcev. »Smrt prihaja. Z Bogom skrbi! Nate zvitke kovancev, ki težijo mojo vest!«

»Hvala! Zakaj pa včeraj niste mislili tako kakor danes?«

Opazka je bila na mestu.

Malo dalje sem videl, kako je krilil z rokami gospod s ščipalnikom. To je bil revolucionaren časnikar.

»Nauki in novice, ki sem vam jih pokladal v stolpcih mojega dnevnika, so bili lažnivi,« je dejal. »Ta izpoved naj bo za olajšavo moje vesti!«

»Na, ta je pa lepa!« je zakričal star visliški obraz. Kdo me bo pa odškodoval za deset let zapora, ki sem vanj prišel zato, ker sem poslušal tega, ki je zdaj priznal svojo krivdo?«

»Bog, edino Bog,« je odgovoril strog glas. »Bog, ki v osebi svojega Sina zadoščuje za vse dolgove, ki so jih naredili ljudje s svojimi hudobijami.«

Ta, ki je to zaklical, je bil duhovnik, ki se je skozi neizmerno množico pregnatel do prižnice sredi trga.

»Uboگی verniki,« je dejal, »ne morem razumeti, zakaj se tako silno bojite. Prestrašili ste se zaradi oznanila, ki ga je božja roka zapisala na nebo. Toda ali niste tega že prej vedeli. Zares, predragi, človeštvo je čudno. Zato se je sonce naveličalo oživljati ga s svojimi žarki in razsvetljevati ga s svojo lučjo.

Čas je že bil, da se napravi konec tako velikemu neredu.«

Vsi smo pogledali proti nebu in ostali prestrašeni. Gost in temen oblak se je razpel nad nami in leden mráz nam je ohromil vse ude.

Zdajci se je razlegel tesnoben krik.

Pravkar se je bil užgal peklenški blisk, ki ga ni mogoče popisati; strahotno je treščilo, kakor da je to poslednja strela v veselstvu.

Slehernega je prevzela groza in vsak se je skušal skriti, kakor je mogel. Tudi jaz sem vtaknil glavo... sam ne vem, kam; toda v istem trenutku sem zaslišal silen ropot in iz vsega grla sem zaklical: »Moj Bog, moj Bog!«

V tem trenutku sem se zbudil; in ko sem pogledal okrog sebe, sem videl, da sem padel s postelje, med potjo zadel z glavo ob omarico, prevrnil svetilko in jo razstavil na drobce. Vsa moja zgodba o koncu sveta so bile le — sanje.

Kljub temu sem se mrzlično hitro napravil, in čeprav je bilo še zelo zgodaj, sem zdrljal na ulico, da bi se otresel more.

Mora je sicer izginila, ni pa izginila misel, ki jo je bila prinesla.

»Kako je vendar mogoče,« sem si mislil, »da živimo tako brez skrbi, ko imamo račune v takem neredu! Saj če že sveta samega ne bo jutri konec, je pa za vsakega izmed nas lahko vsak trenutek konec sveta.«

Ta misel se mi je vtisnila tako globoko v dušo, da sem še tisti dan začel z vesoljnim odplačevanjem vseh svojih dolgov in sem korenito spremenil svoje življenje.

»Malo 'trčen' si,« mi je dejal prijatelj, ki je vedel za moje sanje.

»Trčen? Dal Bog, da bi bili vsi ljudje 'trčeni', kakor jaz.«

»Zakaj?«

»Zato, ker bi potem nič več niti časnikarji ne lagali, niti trgovci ne varali, niti lekarnarji se ne motili, niti advokati iz kože ne devali, niti oderuhi ne žrli človeštva. Svet bi bil lep, kakor skomine po nebesih!«

Iz lovanjskega R. d. C. poslovenil J. Š.

Zveličanim

*Z žarečo toplino
v jesenski se mráz,
po žarkih nadsončnih
spustite do nas,
duhovi vi sveti,
v nebesa sprejeti!*

*Povejte, da v sladki
bližini Boga
vsa radost in sreča
srca je doma,
v deželi sijaja
brez konca in kraja.*

Fr. Neubauer.

Da moremo opazovati in občudovati sijaj zvezdnatega neba, mora poprej nastopiti temna noč: tako tudi neizmerne obljube neba verni duši

nikoli bolj jasno ne svetijo kot prav v noči trpljenja.

Naši odgovori

11. Za čas in za večnost.

Težki in temačni jesenski dnevi... Vedno bliže sta nam tista dva dneva, ki sta edina in nimata para v vsem cerkvenem in državljskem letu. Kar nehote nas dvigata iz zemeljskega prahu in iz tihe vsakdanjosti daleč tja nad vse zračne višave, širjave in daljave.

»Oh, oh, oh!« je vzdihovala tiste dni po Bogu in po nebesih hrepeneča duša Traminčeve Anice, »oh, ko bi mogli vedno le v Bogu in za Boga živeti! To bi bilo zares življenje! Tako pa delamo in garamo, se pehamo in ubijamo, Boga in nebesa pa prepuščamo drugim. Oh, oh, oh!«

Kakor se je gosp. Antonu dozdevalo, da gleda iz teh besed nekaj tiste zoprne in sladke pobožnosti, ki s pravo in resnično pobožnostjo ni niti v prvem, niti v četrtem kolenu v sorodstvu, je vseeno bil pripravljen pomagati in pokazati, da vendarle ni vse tako hudo, kakor si s Traminčevo vred predstavlja to težavo še sto in sto svetih in po svetosti hrepenečih duš.

»Ti misliš, da te bo vsakdanje delo ubilo in pogubilo, ali ne?« jo je tako okoli kraja začel vpraševati.

»Ubilo ravno ne, ali preveč nas res trga od Boga in od molitve: to je pa naša izguba, ne more biti drugače.«

»Ti seveda misliš, da so svetniki na zemlji samo molili in molili in da ničesar drugega niso utegnili delati.«

»Kajpada! To jih je ravno naredilo svetnike!«

»Sirota, kako se motiš. Ne samo molitev, ampak življenje po božji volji jih je naredilo svetnike. Niso živeli tako, kakor so sami hoteli, ampak tako, kakor hoče Bog?«

»Ali Bog mar noče, da bi ga mi molili?«

»Teža pa nisem ne rekel in ne trdil.«

»Kako naj pa sicer živim po božji volji?«

»Vse delaj in ravnaj tako, kakor je učil Jezus, pa bo prav. To pa že vem, da si dobro poučena, kaj in kako je Jezus učil.«

Že je bila na tem, da bi bila na vsa usta poropotala, kako je hodil naš Učenik po svoji domovini od kraja do kraja in kako je učil nauke, ki jih moramo verovati, in čednosti, ki si jih moramo pridobivati. O pravem času se je še posrečilo dušnemu pastirju, da je zaprl zatvornico njenega jezika in prikrl bogastvo njenega znanja.

»Čakaj, da jaz nadaljujem, boš pa potem ti povedala, kar veš in znaš.«

Kar malo za malo se je zdelo dekletu, da jo je gosp. Anton upal ustaviti. Saj so vendar

njeno znanje občudovali ljudje daleč na okoli. Zdaj naj bi pa molčala! Le s težavo je obmolnila. Ranjena je bila tam, kjer najbolj zaboli: pri korenini napuha. Težko, če je kdaj to popolnoma pozabila, — pa se je vsaj za hip potajila in ni izbruhnila z vso jezo na dan. Če bi se bila zavedala, da je taka zmaga nad seboj velika žrtev v našem življenju, bi bila imela celo nekaj zasluženja, tako pa... No, nikar ne sodimo, da ne bomo sojeni še mi.

»Ali še veš, kdaj je obsodil naš Gospod tisto pretirano skrb za vsakdanje življenje in kako? Hodil je sredi polja in videl ljudi, kako se na vso moč in še malo trudijo in pulijo zato, da bi si pridobili kolikor mogoče veliko bogastva za svoje življenje, pa jim je pokazal na tice pod nebom in na lilije, ki rasto na polju in kako skrbi za oboje naš nebeški Oče.«

»To pa vem! Saj vsako leto slišim v evangeliju.«

»Vidiš, tako je učil naš Gospod. S pogledom na vsakdanje življenje je dvigal naše poglede višje: iz prilik vsakdanjega življenja naj se učimo skrbeti tudi za večno življenje.«

»Ko bi jaz to znala!«

»Saj ni tako težko za tistega, kdor hoče. Nekaj navodil ti bom podal, pa boš sama lahko videla, kako ti Bog sam govori pri opraviilih našega vsakdanjega življenja.«

»Oh, lepo prosim!«

Ne bomo presojali, iz kakšnega srca je prišla ta prošnja. Ali se je hotela Anica le dušnemu pastirju prikupiti in prisladkati, ali je izpregovorila te besede le tako tjavendan, iz gole navade in uljudnosti, ali je bila morebiti to res beseda odkritega hrepenenja. Take reči prepustimo kar lepo našemu Bogu. Le On naj sodi in preiskuje naše misli in želje!

»Torej poslušaj: Če snaziš po hiši, če brišeš prah ali če pometaš in pomivaš, pa si misli, da te tvoj Bog vprašuje, kako je s tvojo dušo. Tudi tam se nabira prah malega greha, tam so doma smeti velikih grehov. Ali delaš ti z grehi tako, kakor s prahom in s smetmi?«

»Še nikoli mi ni kaj takega na misel prišlo.«

»Vem in verjamem, da ne. S tem pa ni rečeno, da bi ti ne smelo. Vidiš, to je pogovor z Bogom pri delu. In če boš tako delala, se ti ni treba bati, da bi te delo pogubilo. Pa reci mi še nekaj drugega. Morebiti delaš v tovarni. Stroj naenkrat obstane. Potrlo se mu je eno kolo. In pri kolesu en sam zob. Pretrgal

se je en jermen in — vse delo je obstalo. En sam zob in stroj je pokvarjen! En sam smrtni greh in duša ni več, kar je bila. Ali ni res tako?»

»Res je že, ali — —«

»Da, da! Ali, ali — — Na misel ti ne pride.«

»Ko bi znala tako misliti! Saj bi rada. Pa ne znam.«

»Vaje je treba, vsakdanje vaje, pa bo šlo. Mora iti!«

»Ko pa samo to mislim, kako bi vse delo prav dobro naredila.«

»Tudi ta misel ni napačna. Pa če mislimo, da bomo tudi za večnost vse prav in dobro naredili, pa smo spet tam, kjer se morajo naše misli večkrat srečevati: na potu k Bogu.«

»Vi jo koj najdete, jaz je pa ne morem.«

»O, bo že šlo. Poglej! Doma na vrtu si. Sredi rož, sredi cvetja. Ali ti ne privre kar sama od sebe tista znana pesemca:

Tudi jaz sem rožica,
v božji vrt sem vsajena,
skrivam se zdaj tu, zdaj tam,
trgati se pa ne dam.

Niso tako prazne te besede. Samo zagrabiti jih je treba.«

»Saj pravim, da ne gre in ne gre!«

»In jaz še enkrat pravim: Mora iti! In šlo bo, samo če hočeš. Povsod, pri vsakem delu se lahko v svojih mislih spustiš v večnostni pogovor z Bogom. Pri mlatvi si, Nič zato, ali po starem »pikapokapikapok«, ali po novem s strojem. Pa naj vstane pred teboj vsa dolga zgodba žitne bilke. Koliko dela in truda od pozne jeseni preko zgodnje pomladi, pa sedajle do mlatve! In jaz naj skušam brez truda in dela doseči svoj končni namen! Če je toliko dela z žitnim zrnjem, čigar življenjska doba traja komaj eno leto, pa naj bi jaz za večnost roke križem držal!«

»Ko bi mogla vse to zapisati!«

»Ni treba. Več misliti se navadi, pa bo šlo. Ne živeti kar tjavendan kakor teliček v hlevu. Misliti, več misliti!«

»Oh, ta moja trda butica, ki ne zna in noče misliti!«

»Jo boš že naučila. Začeti je treba. Še nekaj ti povem. Žito čistite na skednju. Kleno žito leti posebej, pleve na svoj kraj, slabše, drobčkano zrnje pa spet posebej. Ali ni to, kakor po naši smrti? Dobri bodo šli v nebesa, pleve naj ti bodo pogubljeni, slabo, drobno zrnje so pa tisti, ki so obsojeni v više.«

»Saj je res nekaj podobnega.«

»Poglej, ali ni Kristus tako učil? Posegel je v vsakdanje življenje in na delo iz vsakdanjega življenja je navezal nauk za večnostno življenje. Ne samo zato, da bi se mi njegovih primer na pamet učili, ampak tudi zato, da bi mi v prilikah in neprilikah našega življenja znali vselej najti pot do njega in se z njim tudi sredi dela nemoteno pogovarjati.«

»Bom se pa tega naučila, naj stane, kar hoče!«

»Pa ne zaradi mene, ker te jaz tako učim, ampak zaradi sebe.«

»Še jutri bom začela. Jutri, ko bom prala.«

»Dobro! Kar poskusi! Tudi pranje da marsikatero dobro misel.«

»Pa res! Peremo. Obleko namočimo, jo prekuhamo, mencamo, nesemo na vodo, obešamo, sušimo, likamo... Ali ni to lepa primera trpljenja duš v vicah? Trpljenja in očiščevanja, da nazadnje dosežejo ljubezen božjo, kakor tudi mi z dopadenjem gledamo na lepo belo perilo.«

»No, vidiš, saj bo šlo.«

Usta so se malo razpotegnila: hvalo pač vsakdo rad sliši.

»Tako skušaj misliti in ravnati pri vsakem delu, pa boš videla, da delo vodi k Bogu in ne od Boga. Samo en spak na svetu je, ki nas k Bogu ne vodi. Do danes mu pravimo — greh — smrtni greh...«

Ločila sta se. Z njima pa je šla misel, da nista razdirala praznih besedi. Tistih in takih besedi, o katerih govori sv. pismo, da bo treba o njih odgovor dajati...

J. Langerholz.

Pregovori o „znanju“

Stara pesem — da osebam, ki se zapletajo v lahkomišljeno »znanje« in s tem večinoma v prostovoljno bližnjo priložnost za greh, ne pomaža ne lepa ne ostra beseda, ne opomin ne svarilo in tudi ne sklicevanje na številne nesrečne primere in usodne padce, ki jih je polno na desno in levo. — Pa jim ven-

darle hočemo postreči tudi z značilnimi pregovori, ki naj jih z modrostjo iz ljudstva opozorijo, kako nevarno se je igrati z zadevami, ki tako resno posegajo v tek človeškega življenja.

Pregovori so ljudska sodba, potrjena ponovno in ponovno po skušnji, ter izražajo

Zupnijska cerkev na Bledu

Sv. Marlin (11. novembra)

Pengov

globoke resnice v šaljivi, žgoči, zbadljivi ali resni obliki. Naj bi sledeči reki zresnili vse — v »ljubezenski boleznici« brezmiselno, lahkomisljeno, vehedravo zatelebane in zatopljene mladoletnike, dasi se je bati, da bodo gluhi in slepi za dobro besedo. Zadovoljni bomo, če jih le nekaj privedemo do spoznanja in tako rešimo.

Pregovori, ki jih tu navajamo, izrekajo zlasti važno resnico, da se z grešnim znanjem zapravi zakonska sreča in da se s takim znanjem največkrat do zakona sploh ne pride.

1. Dolgo znanje pripravi slab zakon, največkrat pa nobenega ne. (Slomšek.)
2. Plesišče je devištva morišče. Nedolžnost na plesu umira, na potu domov pa umrje.
3. Katera rada na plesišču skače, kmalu plesnice namače.

4. Pred poroko govori ženin: »Nič več ne bom pil.« Po poroki: »Še ga bom pil.«
5. Boljše je bosa trnje mleti, kakor pijanca vzeti.
6. Dolgo znanje — še daljše kesanje.
7. Imela je devet fantov pa nobenega ženina.
8. Ptica se ujame na limanice, mladenka na sladke besede.
9. Zapeljivec je grda gosena, ki požre listje in cvetje z venca.
10. Bolj ko ovca mekeče — več volkov za njo teče. (Bolj ko se dekle gizdavo nosi in fantom nastavlja, prej je zapeljana.)
11. Če ti pravi, da te ljubi, še ni gotovo, da te snubi.
12. Ko ljubezen mine, šele pamet pride — (pa prepozno).

13. Tisti fant, ki se dobrega kaže, ti kmalu nedolžnost pomaže. (Rek ima v mislih zlasti zapeljive hinavce.)
  14. Če golobica s kraguljem ljubezen sklepa — je slepa.
  15. Katera od fantov rada sprejema darila, se bo osmodila.
  16. Črešnjevo cvetje, beračeva molitev in fantova beseda — malo zaleže.
  17. Fant brez vere ne zasluži tvoje vere. (Brezvercu ne verjemi!)
  18. Če ti fant na krilo sede, ne reci: »Privedigni se!«, marveč odreži in beži! (Odstrani grešno priložnost, četudi te kaj stane.)
  19. Dolga bolezen — gotova smrt; dolga ljubezen — gotova bolezen. (Kes.)
  20. Dolga zaroka — še ni gotova poroka.
  21. Dosti prosa, dosti nezakonskih otrok. (Ko hodijo mladi ljudje na večerno delo, da proso manejo, repo obrezujejo, koruzo majijo in ropkajo, ko hodijo na prejo, k čuvanju mrliča itd., si iščejo priložnosti, ki vodijo v greh.)
  22. Pred poroko meden — po poroki leden.
  23. Ogenj in slama ne ostaneta dolgo skupaj — ne mladenka nedolžna v fantovski družbi.
  24. Pri poroki mašnik roke zveže, po poroki fant dekletu oči odveže. (Prepozno spoznanje.)
- Sklep: Dekleta, ki danes tem pregovorom ne verjamete, boste verjele, ko se ujamete!
- Fr. V.

Nabožna imena v slovenskem rastlinstvu

V lanski majski številki slovenskega ameriškega lista »Ave Maria« je pisal g. p. dr. Hugo o cvetlicah, katere so dobile verstvena ali taka imena, ki se nanašajo na Cerkev in vero. Pozival je, naj bi se taka slovenska imena cvetlic zbrala in priobčila. V letošnji majski številki pa je Trnovčeva teta sestavila pod naslovom: »Še en sprehod med rožami« v listu »Ave Maria« na str. 10—11 zbirko 22 cvetlic s takimi imeni. Ker sem tudi jaz že včasih mislil na to, da bi bilo zanimivo zbrati vsa ta domača imena naših rastlin in jih priobčiti v skupni zbirki, sem se tega dela lotil. Pregledal sem dve knjigi, ki ju imam pri rokah, in izpisal vsa imena, nanašajoča se na vero, svetnike in njih praznike, in sicer: Iv. Tuškov »Prirodopis rastlinstva« iz l. 1872 — in prav zanimivo knjigo: Janko Barle: »Prinosi slovenskim nazivima bilja« v Zborniku za narodni život i običaje južnih Slave- na, knjiga 30—31, l. 1936-7. Dodal sem še nekaj imen iz lastnih zapiskov in dostavil v

pojasnilo naravoslovcem še latinska (znanstvena) imena. Tu podam nabrano gradivo, ki nam tako lepo spričuje o verstvenem mišljenju našega ljudstva.

Bič božji, valeriana; božjastnica, zdravilna špajka;

binkoštnica, convallaria majalis L., šmarnica; brada božja, sanguisorba minor Scop., strašnica;

brada Kristusova, clematis vitalba, srobot; brada meniška, cymbalaria muralis.

Čevelček Matere božje, aconitum napellus L., omej ali preobjeda.

Detelja šmarna, coronilla varia;

Device Marije kožušček, lotus corniculatus, nokota;

drevesce božje, daphne mezereum, volčnik;

drevesce božično, echium vulgare, gadovec;

duše verne, aster amellus, gozdna astra (nebina).

Glava Adamova, mandragora officinalis;

gnada božja, geranium L., krvomočnica;

grizljaj Marijin, *potentilla erecta*, petoprstnik; grozdičje šentjanževo, *ribes rubrum*, ribezelj. Ivančica, ivanjščica, *chrysanthemum leucanthemum*, kresnica.

Jabolko Adamovo, *musa paradisiaca*; jurčki = roža sv. Jurija, *gentiana Kochiana*, svišč, svedrc;

jurjevica, *orchis morio*, kukavica; jurjevka, *caltha polustris*, kalužnica; jurjovka, *tussilago farfara*, lapuh.

Katarinčica, *bellis perennis*, marjetica; ključ sv. Petra, *fumaria officinalis* L., rosnica; knofki Marijini, *globularia Willkommi* Nym., mračnica;

kopriva žegnana, *centaurea benedicta* L., glavinec;

korček Bogov (božji) *cyclamen europeum* L.; koren žegnani, *geum urbanum* L., sretena; korenina Device Marije, *potentilla erecta* L.; korenina šentjanževa, *polypodium vulgare* L., sladka koreninica;

kožušček Marijin, 1) *anemone nemorosa*, 2) *cardamine pratensis* L., podlesna veterinica;

kri Jezusova, *euphorbia polychroma* Kern., mleček;

kri Kristusova, *hypericum perforatum*, kačna zel, šentjanževka;

križ šmarijin, *senecio vulgaris* L., masleni grint;

krona Jezusova ali Kriščeva, *sedum acre*, homulica;

kruhek božji, *oxalis acetosella* L., kislja detljica.

Lasci Device Marije, *adiantum capillus Veneris*;

laski božji ali Marijini, *briza media* L., Marijine solzice;

laski Marijini, *dryas octopetala*, srebrni koren; lesek božji, *ilex aquifolium*, božje drevce, bodičje;

lilija Jožefova, *lilium candidum*, bela lilija. Mantel Device Marije, *alchemilla vulgaris* L., hribja resa;

marjetica, *bellis perennis* L.;

matica božja, *artemisia abrotanum* L., abrašca.

Matija sivi, *echium vulgare* L., gadovec.

Neža bodeča, *carlina acaulis*, kompava;

neža, *primula japonica*.

Plahtica božja, 1) *centaurea benedicta*, 2) *chrysanthemum balsamita* L., glavinec.

plašček Device Marije, *alchemilla vulgaris* L., hribja resa, ebračica;

polnik Marijin, *cyclamen europeum*, kokorik, korček;

proso Device Marije, *briza media* L., Marijine solzice;

prst Marijin, *digitalis ambigua* Murz., naprstec.

Fot. Salberger

Spominski križ

pod Storžičem, kjer je plaz zasul devet katoliških fantov-smučarjev pomladi 1937

Roka božja, *ricinus communis* L., klošček; rokavci Matere božje, *gentiana Kochiana*, svedrc;

roža sv. Ane, *rudbeckia laciniata* L.;

roža sv. Janeza, *hypericum perforatum*, krčna zel;

roža sv. Lenarta, *echium vulgare* L., gadovec;

roža sv. Lucije, *euphrasia Rostkoviana* Hayne, otavnica;

roža sv. Urha, *teucrium chamaedrys* L., žuljevka;

roža sv. Uršule, *teucrium chamaedrys* L., žuljevka;

roža Rokova, 1) *glechoma hederacea* L.,

2) *prunella vulgaris* L., grenkuljca.

Sad prepovedan, nešplja, *mespilus germanica* L.;

seme Polonino, *datura stramonium* L., kristavec;

slama Marije Device, *galium verum* L., lakota; solzice Device Marije, *briza media*;

srajčka Kristusova, *anemone nemorosa*, podlesna veterinica;

srajčka Marijina, *cardamine pratensis* L., pen-
nuša travniška;
stolec Matere božje, *linaria vulgaris* Mill., ma-
dronščica;
stolček božji ali Marijin, *ophrys aranifera*
Huds., muhovnica;
studenec Device Marije, *dipsacus silvester*
Huds., ščetica;
suknjica Jezusova, *pulmonaria officinalis* L.,
pljučnica;
sv. Antona roža, *arnica montana*, bodnja;
sveča sv. Petra, *typha latifolia* L., rogoz.
Šentjanževa roža, *hypericum perforatum* L.;
šentjanževica, *hypericum perforatum* L., krčna
zel;
šentjurjevka, *caltha palustris*, kalužnica;
šentjožefca, *daphne cneorum* L., volčin;
šmarjetnica, *lythrum salicaria* L., krivenka;

šmarnica, 1) *convallaria majalis*, 2) *myosotis*
palustris, 3) *parnassia palustris*, 4) *gera-*
nium phaeum;
šmarnica divja, *polygonatum officinale* All.;
šolniček Marijin, *aconitum napellus* L., omej.
Trava sv. Lucije, *euphrasia Rostkoviana* Hay-
ne, otavnica.
Velikonočnica, 1) *anemone pulsatilla*, 2) *pul-*
monaria officinalis;
venček Marijin, *polygala vulgaris* L., ramšela;
vernodušnica, vsesvetka, *chrysanthemum indi-*
cum L., krizantema.
Zel sv. Roka, *lysimachia nummularia* L., zdra-
viče, slakar;
zelišče sv. Janeza, *hypericum perforatum*,
šentjanževka;
zlatica Jurjeva, *caltha palustris* L., kalužnica.
Žlica Bogova (božja), *cyclamen europeum*, ci-
klamen.
I. Šašelj.

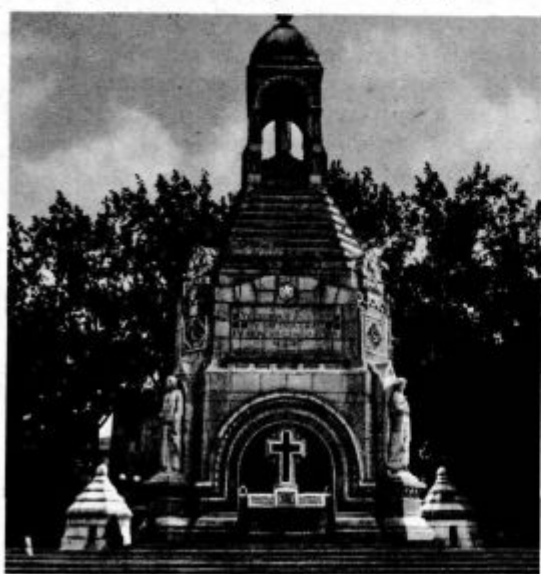
Kaj je lepega na Poljskem?

Na Poljskem smo. Veseli smo, da smo prišli v tako dobro katoliško deželo, med živo veren narod. Med potjo si oglejmo še par krajev te dežele. Samo v dveh mestih se ustavimo: v Krakovu in Čenstohovi. Potem pa naprej na kongres Kristusa Kralja.

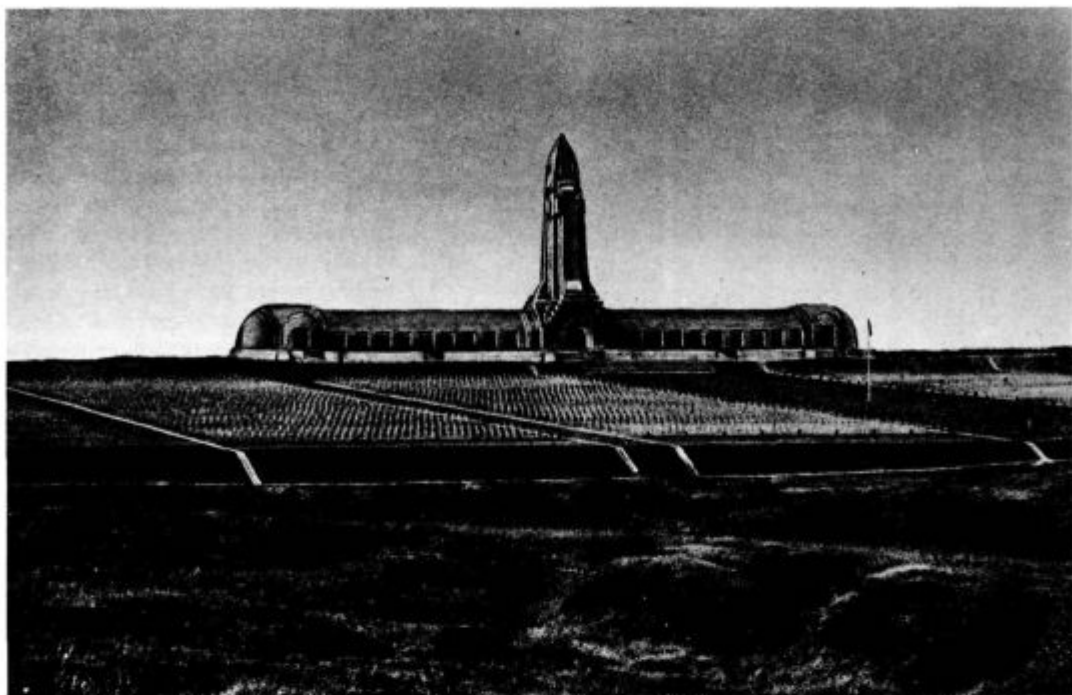
Kmalu onstran poljske meje je mesto Krakov. Ima blizu 300.000 prebivalcev. Torej je mnogo večje od naše Ljubljane. Mesto je podobno mestu: povsod visoke hiše, dolge in kratke, široke in ozke ulice, trgi, drevoredi, nasadi, cestna železnica, vozovi, avti in avtobusi, ropot, pisk, žvižg, množice ljudi, ki brze

sem in tja, ne da bi se zmenili drug za drugega. Domačini in vendar tujci med seboj! Zato Krakova ne bom natančneje opisoval. Omenim samo, da ima zelo lep park, ki se vije kakor ogromen prstan okoli sredine mesta, tako da loči sredino od zunanjih delov mesta. Krakov je bila namreč trdnjava, ki bi pa danes ne imela več pomena, ko kanoni razbijejo najmočnejše zidovje kakor otroške hišice iz ilovice. Zato so zidovje, ki je mesto oklepalo, podrli in tam zasadili lep mestni vrt, ali kakor taki stvari pravijo moderni ljudje: park.

Izmed cerkvá, ki jih ima Krakov dosti, je najznamenitejša Marijina cerkev, velika in visoka, stara in častitljiva, zidana v gotskem slogu z mnogimi starimi spomeniki in umetninami. — Novo krasno in veliko, v zmerno modernem slogu zidano cerkev imajo jezuitje. Malo moderen slog je nekaj prikupnega. Malo moderni hočemo biti tudi mi; nočemo veljati za nazadnjake, ki ne poznajo napredka. Ljubimo nove oblike, da ni vsaka cerkev in vsak oltar in vsak kelih in vsaka monštranca in vsa oprava urezana po enem kopitu. Časih so poznali res premalo spremembe. Vsi naši stari zvoniki so enaki. Saj so lepi, zelo umetno narejeni, in se večinoma vitko dvigajo sredi vasi iznad zelenja dreves. Toda podobni so si skoro kakor jajce jajcu. Eno jajce je malo bolj debelo od drugega, veliko razlike pa med njimi ni. Nekako podobno je bilo z našo umetnostjo. Danes pa si umetniki izmišljajo popolnoma nove oblike, kakršnih prejšnji časi niso poznali. Poglejte na primer zvonik cerkve

Lurdski grob neznanega junaka
Spomenik padlim vojakom (Zg. kip Brezmadežne)

Narodni spomenik

s kapelo na vojaškem pokopališču Douaumont pri Verdun-u, kjer je padlo do 400.000 francoskih bojevnikov v svetovni vojni

sv. Jožefa v Ljubljani ali pa onega v Šiški! Nekaj čisto novega, česar naše oko še ni vajeno. Nekateri takih novih oblik se umetnikom posrečijo, druge se jim pa skazijo. Bolj prav rečeno: sami jih pokazijo. Pa ne samo zvonikov, ampak tudi podobe svetnikov, podobo ljube Matere božje in samega trikrat sve-tega Boga! Namesto častitljive in svetosti iz-ražajoče podobe nastane časih cela spaka — ali, kakor se s tujo besedo tak nestvor ime-nuje: karikatura. Toda če napravijo spako iz vraga, naj jo; svetosti božje in svetniških oseb pa ne smejo kaziti. V Rimu, kjer imajo pravoico tudi v takih zadevah odločati, vse take spakarije grajajo in prepovedujejo.

Nekaj posebnega je v Krakovu Vavel. To je nizek, a precej plečat grič sredi mesta. Na njem stoji poleg drugih zgodovinskih poslopij stolna cerkev. To spominja nekoliko na Prago, kjer stoluje stolna cerkev tudi na griču, nam-reč na Hradčanih. Seveda v Pragi so cerkev in vse druge stavbe še mogočnejše kakor v Krakovu. Tukaj pa je nekaj posebnega to, da so v kripti (spodnji cerkvi) grobovi poljskih kraljev. In veliko jih je. Tja med kralje so nedavno pokopali tudi umrlega predsednika republike Pilsudskega.

A še eno veliko posebnost ima Krakov, kakršne pri nas in tudi po drugih mestih ne vidimo. To je silno veliko število judov. Kako

pa veš, da je tam toliko tega ljudstva? Ni ti jih treba šele iskati, saj jih na cesti sam vidiš. Poljski judje so namreč neka posebnost med judi. Drugod se judje nekako skrijejo; tako namreč, da se nosijo kakor drugi ljudje. Zato juda ne ločiš lahko od kristjana. Na Poljskem pa imajo — ne sicer vsi, pač pa mnogi — neko svojo nošo in celo zunanost, ki je vse prej kot prikupljiva. V največji vročini so imeli dolge suknje (kaftane) in posebne klo-buke; dalje nosi vsak tak jud polno brado in tako imenovane svalke las pri ušesih. Kar nekako odurna podoba je tak jud. Pa koliko jih je! Zame je bila zabava opazovati te ne-navadne judovske prikazni. »Viš ga juda!« sem nehote vzkliknil nasproti svojemu sprem-ljevalcu, cistercijanskemu patru. »In spet eden! In spet in spet! O, koliko jih je!« — Da, judje so prava nadloga poljskega naroda, ki ga ujedajo — kakor molji v kožuhu.

Pri nas smo srečni, da te nadloge vendar nimamo. Na Hrvaškem, zlasti v Slavoniji, jih pa ne manjka, dasi tam niso tako vidni, kakor na Poljskem. Ta rod nikjer ni priljubljen, saj je znano, kako zna izsesavati narode, med katere se uje; pa tudi kvari jih. Pač pa se vrvajo v naše kraje drugoverci, ki povzročajo mlačnost med našimi ljudmi in tako ime-novano versko brezbržnost ali indiferentizem. Prej smo bili Slovenci versko zelo enoten

Pokopališče ob morju

narod. Zdaj imamo razen protestantov in pravoslavni tudi že mohamedance v naši deželi. Tega pojava nismo prav nič veselili, saj ne prinaša nobenega blagoslova, marveč povzroča brezbriznost v verskih stvareh, pa tudi že žalostne odpade od Cerkve Kristusove. Ali nimamo že več nesrečnih primerov, ko so posamezne osebe slovenske krvi in katoliške vere prestopile v zmoto, pa tudi že celo v turško mohamedansko vero! Če se verski ma-

lobrižneš ne more poročiti, kakor bi želel, ko mu še živi prava žena, pa želi imeti drugo — hajdi, svojo vero vrže proč, pa po svoji mili volji dobi drugo: eno, dve, tri!... Koliko Slovencev, deklet in možkih, je že na ta način svojo edino pravo vero zavržlo! Pametnemu človeku ne gre v glavo, kako malo skrbi si delajo iz tega, če svojo edino pravo vero zavržejo in si tako nakopljejo nesrečo in gorje — in to zavoljo enega bogve kakega ženina ali neveste, ki danes je, jutri pa ga ne bo več! Za trideset srebrnikov so pripravljene prodati svojega Boga, kakor da še niso nikoli slišali: »Kaj pomaga človeku, če svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!« ...

Pičli dve uri od Krakova proti vzhodu je cistercijanski samostan Mogila, v katerem je pet slovenskih patrov. Imajo mogočno cerkev, lepšo od stiške, prostran vrt in veliko posestva. Cerkev je tudi božjepotna; a ne Marijina, marveč v stranski kapeli se časti velik križ, do katerega imajo posebno zaupanje. Blizu zraven stoji župnijska cerkev, ki je pa — lesena. Takih lesenih cerkvá je na Poljskem veliko, najbrž zato, ker imajo tako malo kamenja. Sama čista prst povsod, kakor dolí v Slavoniji. Lesena cerkev je za nas nekaj nenavadnega. No pa, če je že cerkev lesena, naj bo; da bi le kristjani ne bili leseni! To pa Poljaki niso, ker silno radi poklekujejo in klečé. Četudi ima klop poleg sebe, vendar zraven nje na tla poklekne in kleči.

Vsekakor znamenje pobožnosti in ponižnosti.

J. Kalan.

Soncu naproti

(Povest. F. H. Achermann. — Poslovenil Janez Pucelj. — Dalje.)

Aram se poskusi sam umoriti.

Aram se pelje skozi bolestipolne barve umirajočega poletja čez Brenner nazaj v Innsbruck.

Šola se še ni začela in vendar je že tudi Vladislav tukaj. Marička pravi, da sploh ni bil šel nikamor — baje, kakor izve Aram, zato ne,

da bi ga v Innsbrucku zdravil specialist. Ruta okrog vratu še ni izginila in Vladislav le stežka govori. Tedaj vstane v Aramu Beli strašna slutnja:

Rak na jeziku!

Na nekem oddaljenem sorodniku je imel Aram priliko opazovati znamenja in razvojne

stopnje te strahovite bolezni. Vladislav sicer govori o vnetju grla, o počasnem katarju, tudi o afekciji grgavca — toda velike oči mu blodče iščejo okrog, kakor da se boji, da bi kaj grozovitega videl ali slišal. Ni ga, kakor pravijo, nič več v hlačah in od vsega nekdanjega lepega fantovstva je ostala samo še žalostna postava. Kakor na kolu mu mahadra obleka in videti je, da se komaj še drži pokonci; izogibljive se znanec, pač že zastran tega, ker ne more govoriti.

In njegovi prijatelji iz »Frankoborusije« so ga že oklicali za neozdravljivega.

Aram se ne utegne pečati podrobneje z zadevami drugih ljudi; njegov »poklic« ga zavzema tako vsega, da si čestokrat komaj ukrade čas, da je.

Se ni novo leto in Aramu Beli je popolnoma jasno, da so štirje evangeliji pristni. Korak za korakom, stopnjo za stopnjo, z dokazi, ki kar silijo, z železno doslednostjo, ki brezobzirno uničuje nasprotnike, je pater Fonck na podlagi jezikoslovnega, zgodovinskega in starinoslovnega materiala neoporečno dokazal, da sežejo štirje evangeliji v prvo stoletje.

»In,« si reče Aram Bela, »ni nobenega dvoma, da so evangelisti resnico hoteli povedati, jo mogli povedati in jo celo morali povedati, ker so pač govorili tistim, ki so bili še priče velikih del Jezusovih. — Oni, apostoli, in tisoči teh prič so žrtvovali življenje, premoženje in meso samo in kri za te resnice. — Za sleparijo človek navadno ne umrje! — Za sleparijo človek rajši živi!

Ne! In nikdar ne! Za sleparijo bo morda umrl kak posamezen prismojenec, zakrknjen prenapetež — ne pa najboljši in najplemenitejši izmed človeštva — — ne matere, ki so morale pustiti rodne otroke!

Če so pa evangeliji pristni, čudeži dejstva — tedaj je Nazarečan ne le pričakovani Mesija, marveč naravnost — — .«

Aram skoči od mize in si potegne z roko preko čela, se ozira okrog kakor zblaznel, bega po sobi sem in tja kakor Ahasver, večni jud — — se ta trenutek ustavi in prisluškuje z naprej stegnjeno glavo: Tam v omari tik-taka — —!

Kakor dragulj je posihmal — celo o počitnicah — — čuval malo hostijo. — — Čemu?

Za preiskavo? — Za poskus? Njegove študije o krščanskem pojmovanju svetega Rešnjega telesa so mu že zdavnaj razgrnile, kako brezmiselno je bilo, kar se je bil predrznil — . Aram Bela že zdavnaj ni v srcu več jud. — Pa tudi ne še kristjan. Dozdaj mu je bila krščanska vera le zamotano vprašanje, poskus. Po-

skus se je posrečil, — toda srce je ostalo mrzlo!

Cerkev stoji pač na skalnatem temelju granitnih dokazov; toda na tem temelju mora milost zidati po črtah lepote in ljubezni... Pisma od staršev, od Neruda in Noeme leže neodprta na mizi. In tu napiše Aram še eno, svoje, zrazen:

»Dragi straši, draga nevesta!

Resno raziskovanje me je odvrnilo od Vaše vere. — Kristjan ne morem in ne maram postati; in tako nimam nikočar več na zemlji. Kaj naj bi še? — Bodite zdravi! —

Vaš nesrečni Aram.«

Z drhtečimi prsti zalepi pismo in ga položi poleg drugih. Nato vstane in gre tja čez k Vladislavu.

»Gospod Vladislav, neskromno vprašanje: Bi radi denarja?«

Vladislav čepi v stolu svojih bridkosti in vstopivšega negotovo pogleda:

»Kako — kako pridete do tega — da meni, mene — — —?«

»Kratko malo: da ali ne?«

»Ta trenutek — če hočete biti tako prijazni — hm — vsekako me je — prekleto oduševstvo prekletih mazačev, hm, nekaj — — —«

»Nate! — Z Bogom, mi je čast!«

Vladislavu zrastejo oči kakor raku: Aram Bela mu je vrgel tja vso gotovino — do malega ostanka. Že to kaže, da ni več »jud«! S tem ostankom gre velikodušni darovalec in si kupi brovning z naboji vred. Postreščku veli, naj mu prinese še steklenko sekta. Ura je pet popoldne. Pred njim na mizi stoji prazna steklenica in poleg leži nabiti revolver. Aram piše še pismo — Agnezi. Piše ji, kako ljuba mu je bila svoje dni; kako bi jo bil preradosten imel rajši kakor grofico Heilbron; kako silno ga je bolelo, ko je spoznal, da je manj vredna, kar je znala tako prikrivati; kako

Na grobu svojega bratca

* priad.

† *Betka Smolnikar*
(Olej dopts iz Kamnika)

je niti prav do smrtne ure ne more pozabiti.
Pismo spravi v miznico.

In zdaj... jo hoče videti še enkrat:

Pozvoni na zvonec, ki je nalašč za nujne primere.

Izgovor že najde. Najprej pride Marička:

»Ag — Agneze ni doma!«

»Kje pa je?«

»Je šla k rožnemu vencu!«

»Ah, Agneza molí! — Naj precej pride k meni, ko se vrne!«

»Ji bom povedala!« In že je ni, Maričke!

Glas »gospodov« ji ni mogel biti všeč.

Čez kako četrť ure potrka nekdo plaho na duri in skoraj neslišno stopi v sobo Agneza:

»Gospod Bela, Marička me je — — naj grem po zdravnika?«

»Po — zdravnika? — Po čemu?«

»Tako ste hodi, gospod Bela!«

»A, kaj če to! — Ne, ni mi treba zdravnika! — — Hotel sem vas samo vprašati, kako je mojemu sosedu tam čez.«

»Oo, menim, — bojim se, da mu ne more nihče več pomagati! — Moral bi že v Lurd, morda da bi mu Mati božja — —«

»Že dobro! — Hvala!«

»Prosim, gospod Bela!«

»Za trenutek, gospodična Grasmair! — Prosim, dajte mi roko!«

»Roko? — Tu je, gospod Bela!«

Trdo in strmo ji gleda v obraz.

»Se vam zahvalim. Sem mislil, da ste se ranili na čelu; pa ni nič!

»Bog vas obvari, Agneza!«

»Mi je čast!«

Z začudenimi očmi nad tem čudnim vedenjem se Agneza neslišno umakne.

In zdaj pridejo čez Arama smrtne sence, žalost, še večja kakor v Neapolu. Znoj se mu blesti na čelu, mrzlična groza ga prevzema. Vrže si čelo na laket in zajoka presunljivo nad praznim, izgubljenim življenjem.

»Agneza — — mati, mati! — — Jaz ne morem več!«

»Antikrist!« — Kakšna uboga, potrta stvar končuje tu tek življenja!

Z očmi, rdečimi od joka, pogleda kvišku, vrže še nato pogled po sliki materini na steni in seže po browningu:

Nastavi si ga na sence. — Kratko še pokleva — zadržti — odločno zaškriplje z zobmi in pritisne.

Nekaj zaškriplje.

Naboj je odpovedal... Aram zastoka in vzdihne — še ni dotrpel! Poskusi drugi naboj. Je tiho kakor polnoči in tedajci — mu udari rahlo tiktakanje na uho: časomer!

Spomni ga na čas, ki se nikdar ne vrne: umrješ še zmeraj lahko.

Rahlo položi Aram orožje na mizo.

»Strahopetec!« zakliče sam sebi in roka mu hoče vedno spet seči po ročaju.

Aram Bela strahopetec?

Pred njim na mizi leži prva patrona in je prav zadeta — kje je tedaj strahopetec?

In tamkaj tiktakanje, ki svari!

»Agneza — kaj bi ti — proč take misli! — — O Lurdu je govorila! — Če bi tudi Aram Bela imel tako Mater božjo — — toda — —«

Je slučaj, da je orožje tako čudno odpovedalo?

Je migljaj usode?

Slučaj je punčka oslov in »usoda« je volja osebnega Boga! Vročično skoči na noge:

»Živeti moram! Nisem strahopetec; zakaj kapica je prebita na patroni.

V Lurd grem!

V Lurd — Lurd hočem tudi še videti! — Umrjem še zmeraj lahko! Pa ne od trapaste krogle, marveč od uživanja življenja! Oمامiti hočem nepotolaženo hrepenenje z zemeljskimi slastmi, skopneti v nirvano veselja in potem šele — umreti!

Umreti v uživanju — smrt sama še užitek! To je doslednejše, če se pogrezajo svetovi in odpove nebo!

Če ne delam prav, naj pride kerub in mi oznani — — kaj?«

Samogibno seže po prebiti patroni in jo vtakne v telovnikov žep, pismo na starše in Agnezo raztrga; nato pregleda došla pisma. Med njimi je pismo od Neruda:

»... Nisi se prav lotil vse stvari. Moraš bolj proučevati nasprotnike same kakor perilo teh črnih sleparjev! Samo tako prideš do resnice in prosvetljenosti. — Prilagam še seznam...

NB. Kongres je minil. V nekaj letih se sesuje milostni tron božji in bodo le še knezi lože delili milost. Ali — ali!»

Aramu zaigra na ustnicah moten smehlaj:
»Če bom še kdaj hotel z ekspresom nastopiti potovanje v večnost, tedaj pošljem tega Neruda naprej za kretnika. Če si loža lasti najvišjo pravico, zakaj bi si je ne lastil tudi jaz? Škoda vsaj bi ne bilo tega spletkarja!»

Aram se skrbno pripravi za pot; celo legitimacijo mladega medicenca si preskrbti, da bi mogel dobiti v Lurdu povsod dostop.

Malo preden se je odpeljal, so naznanili časniki, da se je nekdo sam umoril; zapitega čevljarja, ki je pahnil sebe in svoje v dolgove in bedo, so našli obešenega.

Je bilo to hrabro?

Kaj je hrabreje, pogledati življenjskemu boju srčno v oči ali s samomorom pobegniti in prepustiti bedi uboge črvičke?

Aram zardi sam pred sabo.

Dan, preden je odšel, je zardel še nekdo drug! Plaho pride k Aramu Agneza:

»Gospod Bela, bi mi hoteli« — kako mora duškati pri slednji besedi — »bi mi hoteli prinesiti mal spomin iz Lurda? — — — Nate!» In mu pomoli z drhtečo roko srebrnik. Aramu hoče nekaj zadržniti srce; toda obvlada se:

»Rad, rad! — Obdržite tisto! Bom mislil na to, če ne pozabim!«

Plaho kakor otrok odide Agneza iz sobe.

Aram pa si položi, kakor da je truden, glavo na laket.

V Lurdu. Ave, ave, Marija!

Notranji ogenj žene Arama venkaj; kakor Ahasver, večni jud, mora prebroditi svet, Aram Bela, brezdomovinec, brez staršev, brez veselja — — —

Ahasver!

Ahasver je bil judovski čevljar, doma v Jeruzalemu, v Kristusovih časih — tako pripoveduje pripovedka.

Nekega dne je sedel pred delavnico in delal. Kar pripeljejo nekega na smrt obsojenega, »veleizdajalca«. Omahujoč nese križ na ramah in gre pred zverinsko, divje naščuvano tolpo. Eden napol pijanih biričev ga pelje kakor cirkuškega medveda na vrvi in od vseh strani ga sramote muzajoči se farizeji in judovski duhovniki, rabini in libertini, ki so — čudno — danes vsi eno —. Vanj pljuje, ga zmerja, obklada z blatom in umazanimi psov-

kami lizunska svojat jeruzalemska, ki je vselej naprodaj, on pa se opoteka po cesti. — Vsaka vlačuga sme pljuniti vanj, vsak delomrznež sme svoji brci dodati še psovko.

Tako ti omahuje kakor devetdesetleten človek, plemenito obličje mu je oskrunjeno od bul in brazgotin — strjena kri in pljunki tistih, ki ga mučijo, lepijo na njem; dolgo krvavo prédeno moli izpod trnjeve krone v čelo in pokriva krvavo napol izbito oko.

Tedaj pogleda čevljarja; svet, ne, cela večnost neskončne boli zagori čevljarju iz krvavih oči naproti:

»Daj mi — požirek — vode!«

In tedaj se sesede trpin z zadržanim, strašnim ječanjem in križ ga udari zadaj po glavi, mu udari obraz ob vegasto cesto...

Kakor da ga straši, plane Ahasver pokonci:

Saj to je Jezus Nazareški, čudodelec, ki me je svojčas pri Genezaretu tako čudežno nasitil!

»... Moj Bog... moj Bog... saj hočem... piti kelih...« ječi mož na tleh in že ga vlačijo sem ter tja.

Ahasver mu hoče skrbno pomagati na noge in mu dati piti. Tedaj ga ošine zasmehljiv, grajajoč pogled farizeja in — Ahasver se zdrzne. Temu gospodu se ne sme zameriti — zastran hudodelca in, kot bi mignil, zavihti jermen, ki ga je imel še od dela v rokah — ubogi žrtvi čez hrbet. Tedaj zgrabi moža bolečin surova rabljeva roka, da vstane in lizunskega čevljarja zadene takšen pogled nedopovedljive milobe in žalosti, da kar odskoči.

Hoče spet na delo, pa ne more! Povsod vidi oči neskončne boli... povsod, vsepovsod! Beži venkaj v gozdove, malo da ni ob um... povsod strme vanj oči... in tam v daljni dalji postavljajo križ. — Stokajoč kakor okužena hijena divja čevljar venkaj v puščavo, se vrže v Jordan, se vrže v Mrtvo morje... voda ga vrže spet na kopno; porine si bodalo v prsi — čuti žgočo bolečino, toda rana se zapre — — ne more umreti — on, ki je odrekel najbednejšemu od ljudi pokoj in vodo, mora bežati, mora se potikati, mora čutiti sleherno bolečino in ne more umreti!

Tedaj prepotuje morje, se vrže v žrelo žareči Etni, čuti besne plamene peklenskega ognja in — je spet v pepelu, ki ga je vrgel ognjenik iz sebe; gora je Ahasvera izpljunila.

Jeruzalem gori! Sveto mesto je eno samo ognjeno morje, sveti tempelj ognjen steber!

Blazen človek plane v plapolajoči ogenj. Groza nedopovedljivo besni. —

In izpod kadečih se ruševin porušenega mesta izkopljejo Rimljani moža, ki odide z groznim vzdihovanjem — čez Golgato in na-

prej, dokler se njegovo tarnanje ne izgubi v dalji —

— — — — —
Zakaj mora danes Aram Bela venomer misliti na to strahovito pripovedko?

Kaj ni tudi on zrl v Neaplu Bogu v oči?

Ali ni tudi on — pahnil od sebe istega Nazarečana, ko se mu je hotel približati?

In — — — ali ni tudi čeden kos strahu pred ljudmi, ozira na domače, malenkosten sram — — — ne — ne — ne — morem?!

Iti v boj, veličastno iti v boj kakor »antikrist«, kakor Makabejec, da bi razdrobil Nazarečana in njegov svet, zdaj pa pasti na kolena ponižno ob njegovem križu!

On — Aram Bela!

Kaj bi rekli prijatelji!

In kaj šele Neruda! — — Ne morem!

— — — — —
V Tuluzu naleti Aram na romarski vlak iz Mende, departement Lozere, ki je namenjen na božjo pot v Lurd. Tu v Tuluzu vlak povečajo in slednjič odpelje z uradno zamudo.

Aram je v predzadnjem vozu. Z lizolom prenašeni vzduh, ki ga izparevajo bolniki, in neizogibni, često kaj priskutni prizori, ki jih povzročajo popolno pomanjkanje stranišč, kakor tudi zanikrnost in umazanost vozov ne dajo dunajskemu milijonarskemu sinu, da bi mu v srcu vzbrstela misel, da potuje za zabavo, niti za trenutek.

Pa tudi ne misli na to; zakaj bolniki zavzemajo vse njegovo zanimanje in pobožna, prisrčna molitev, rožni venec in litanije so pristne in iz srca; tukaj čuti z gotovostjo, da ne bo — okraden!

Pa tudi tu poganja človeška slabost svoje neizogibno cvetje. Nasproti mu sedi kakih petdeset let star mož, ki si je v zadnjih letih prižganjaril želodčno bolezen in zdaj pričakuje čudeža od dobrosrčne lurške Device, da bi laže prenašal sladki kimlovček!

Pa če se ne oziramo na dva ali tri »sumljive«, je tu res grozovita beda. — Slednji voz je kopel trpljenja, Betesda!

(Konec prihodnjič.)

I Z Ž I V L J E N J A C E R K V E

Prva papeževa listina o kongresu Kristusa Kralja. Pred kongresom v Poznanju je poslal sveti oče pismo kardinalu Hlondu, ki v njem izraža veselje nad veliko skupščino in nad prevážnim delom, ki naj ga kongres izvrši, obenem pa vzpodbuja za junaško skupno akcijo.

»Regnum Marianum« — Marijina kraljevina, s tem pridevkom se ponaša Ogrska že stoletja. Pa je tudi sicer ta dežela katoliška zemlja ne le po zunanjem licu, marveč je tudi nje ljudstvo s katolištvom prežeto. Kakor znano, izhaja sedaj pred Evharističnim kongresom, ki bo spomladi v Budimpešti, poseben evharistični list, ki pripravlja na to svečanost ne le ogrske rojake, marveč vse evropsko prebivalstvo. V št. 106 popisuje nekdo z naslovom »Verstveni duh ogrske vasi«, kako živoverno je ondotno prebivalstvo po deželi, kako veliko dá zlasti na daritev svete maše, ki je središče katoliškega življenja. Se danes je tako, da zanikarneža, ki bi zanemaril nedeljsko službo, vaščani sami primejo v roke in ga spreobrnejo. — Značilna poteza v pobožnosti ogrskega naroda je zlasti vneto Marijino češčenje, ki sega tja v čase kralja Štefana svetega, ki je pred smrtjo svojo državo posvetil varstvu Marije Device — in je češčenje Marije, imenovane »Patrona Regni Hungariae«, zapustil kot duhovno dediščino svojim državljanom.

Tudi češčenje presv. Srca Jezusovega se je malokje tako globoko in vsesplošno ukoreninilo kot na Ogrskem. List »A Sziv« (Srce) je najbolj razširjen mesečnik na ogrski vasi.

Vesoljni obhajilni dan. Pripravljalni odbor za svetovne Evharistične kongrese je sklenil povabiti katoliške župnije vsega sveta, da bi sprejele dan 29. maja prihodnjega leta, ko bo v Budimpešti v okviru Evharističnega kongresa skupno sveto obhajilo, kot obhajilni dan. Ob uri, ko se bodo vrstili v Budimpešti verniki in udeležniki kongresa k mizi Gospodovi, naj bi bilo skupno obhajilo združeno z molitvami v spravo za grehe vsega sveta — po vseh župnijskih cerkvah.

Iz Vatikanskega mesta: Sveti oče Pij XI. je pooblastil kardinala Biondi, ki je prefekt zbora za razširjanje vere, naj priredi za leto 1940 v paviljonu, kjer je bila razstava dobrega tiska, razstavo krščanske umetnosti iz misijskih dežel.

Limpías je znan kraj blizu mesta Santander na Španskem; zaslovel je po čudoviti podobi »Kristus na križu«. Pravkar smo izvedeli, da so komunisti temu križu prizanesli in da je ostal nedotaknjen.

Sveta maša 30 m pod gladino morja. V Tarentu so spustili v morje novo podmornico, ki so jo takoj pogreznili pod gladino. V globini 30 m je ondotni škof izvršil obredni blagoslov, nato pa opravil sveto mašo. Na-

vzoči so bili admiral, zastopniki oblasti in povabljeni dostojanstveniki z moštvo ladje.

Ali ste že slišali, kaj so sklenili pomočniki satanovi v Moskvi? Komisija 19 članov je sklenila, da bo v letu 1937-1938 izdala 120 milijonov rubljev za brezbožniško propagando po svetu. Sovjetska armada je dobila velik bombnik, ki so mu dali ime »brezbožnik«. — Ruske brezbožniške zveze pa so dale napraviti parnik, ki naj bi širil delo za brezboštvo v inozemstvu.

Satanova armada je žilava. Kdo bi spričo tega »antikrista« ne uvidel, kako važna ustanova za nas katoličane je »Regnum Christi«, ki hoče združiti katoliške kristjane vsega sveta v obrambo kraljestva Kristusovega na zemlji!

Nemci v inozemstvu protestirajo. Nemški katoličani v Braziliji so poslali sedanji vladi v Berlinu ugovor proti preganjanju katoliške Cerkve v Nemčiji. Oklic so sklenili z izjavo, »da se s tem ne marajo vmešavati v notranje nemške zadeve, da niso sovražniki Nemčije, pač pa prijatelji nemške krščanske kulture.«

Najmanjša župnija. Država Afganistan, ki meji na zahodu na Perzijo in ima kakih pet milijonov prebivalcev, spada med one redke države, v katerih je krščansko misijonsko delovanje prepovedano. Inozemski katoličani so bili brez vsakega dušnega pastirstva. Ko je pa prišel v glavno mesto Kabul nov italijanski poslanik, je pred vsem pogrešal svete maše in službe božje, pa si je izposloval lastnega domačega hišnega kaplana. Temu ondotna vlada ni mogla prepovedati izvrševanja bogoslužnih del, ker so poslaništva po mednarodnem pravu izvzeta in niso podvržena deželnim zakonom. Italijanski p. Egidio Caspani daruje sveto mašo v poslaniški kapeli, v kateri gori večna luč in je tako postala župnijska cerkva za vse ozemlje Afganistana. Katoličani, kolikor jih je, bivajo tako večinoma v glavnem mestu.

Dolgo ne bodo šarili. Voditelji brezbožnostnega gibanja v področju rdeče valencijske vlade so v Moskvo brzozjavno sporočili, da je poučevanje krščanskega nauka v krajih, kjer ima moč še rdeča vlada, prepovedano. Pač pa je vlada v Valenciji dovolila, da se v državnih in mestnih osnovnih šolah otroci poučujejo v brezbožnosti... Upamo, da se rdeči petelini ne bodo dolgo šopirili, da jih bo kmalu general Franko prijel za ušesa in poučil, kaj se pravi mladino pohujševati in odtujevati Bogu.

Milost spoznanja. Ruski vojni minister Vorošilov je prejel od svojega brata Sergija, ki je častnik v rdeči armadi, pismo, v katerem ga prosi za odpust iz službe, ker se je odločil, da postane duhovnik. Utemeljil je ta korak takole: »Samo krščanstvo mi more dati to,

kar v komunizmu zastoj iščem.« Hkrati pa roti vojnega komisarja, naj porabi ves svoj vpliv, da bo vlada ustavila versko preganjanje. — Kaj je storil vojni minister? — Poslal je pismo svojega brata moskovski zvezi brezbožnikov s pripombo: »To pismo kaže, da brezbožnostno gibanje nasproti sovražnikom komunizma ne stori svoje dolžnosti.« Poročilo pravi, da bo Sergij najbrž poslan v pregnanstvo.

Kitajsko vojno ozemlje se razteza prav tam, kjer imajo katoličani najživahnejše misijonske šole in ustanove. Severna pokrajina Hopei, ki jo hočejo Japonci zasesti, je imela leta 1936 četrtno vseh kitajskih katoličanov (780.435). V tej provinci je Peking in Tientsin. Vojska je gorje za vsako deželo, še bolj pa tam, kjer je katoliška Cerkev šele v razvoju.

V Indijo na misijonsko apostolsko delo sta se odpeljala oktobra Slovenca J. Erlich in brat Benedikt Fostač iz Slavonije, oba člana dr. Jezusove.

350 bogoslovcev. Ameriški škofje so opremili zdraviliški hotel Montezuma pri Santa Fé (na meji Mehike) in ga uredili za semenišče. 200 delavcev je bilo več mescev zaposlenih, da so že precej zapuščeno poslopje prezidali in preuredili za duhovske kandidate iz Mehike, ki se v svoji lastni državi ne morejo izobraziti za mašniški poklic. Sedaj je zbranih v bivšem hotelu 350 mladih dijakov Mehikancev, ki so se odločili za duhovski poklic kljub težkim razmeram. Prejšnja gledališka dvorana v hotelu je spremenjena v kapelo s sedmimi oltarji.

Kaj je junaška ljubezen do bližnjega je pokazal katoliški duhovnik P. Rouchon pri zadnji železniški nesreči na Francoskem, ko je 30 ljudi umiralo. Sam je dobil hude opekline v obraz, poleg tega je bil nevarno ranjen na glavi, pa je vendar vztrajal tri ure in ves čas delil duhovno tolažbo umirajočim: zakrament pokore in sv. R. T. Vsi francoski časopisi so s pohvalo opisovali to velikodušno ljubezen duhovnikovo do ponesrečencev.

Radio sprebrnil 51 oseb. V radijski oddajni postaji v New-Yorku imajo vpeljana tudi tako zvano »Katoliško uro«, ki jo oskrbujejo katoliške organizacije. Največ je vplival na spreobrnenje govor nekega učitelja, ki ga je poslal prirediteljem katoliške ure, v katerem pravi: »Tu v Lebanonu nimamo katoliške cerkve; zato sem pa vsako nedeljo poslušal katoliško uro potom radia. Zdaj sem srečen, ko morem sporočiti, da sem obenem s svojim 20 letnim sinom prejel zakrament sv. krsta.

»Z Bogom in za Bogal« S tem geslom je nastopila Krščanska mladina v Zagrebu dne 3. oktobra. Po službi božji, ki jo je opravil nadškof dr. Stepinac, se je razvil

sprevod več ko 2000 križarjev v vzornem redu po zagrebških ulicah k zunanji proslavi. Ta mlada organizacija ima lepo razvite odseke v dijaških, delavskih in kmečkih krogih z več ko 41.000 člani.

Trpečim dušam

*Vi dragi umrli
odšli ste od nas;
iz vic pa rešitve
ni prišel še čas.
Še madeži mali
na vas so ostali.*

*Ni duša še čista
kot lilije svit,
kot jasnost neba
ni greh še umit;
zato še trpite —
v nebo hrepenite.*

*Naj madežev zadnjih,
naj dušnih nadlog
in kazni in stik vseh
že reši vas Bog
po naših molitvah
in scetih daritvah!*

Fr. Neubauer.

Posebna milost. V cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani je opravil 26. septembra zahvalno sveto mašo v 50 letni spomin svoje prve maše p. Alojzij Žužek, D. J. Malo je zlatomašnikov, a še manj takih, ki bi s tako mladeniško živahnostjo ob 50 letnem jubileju stopili k oltarju, kot naš jubilar iz družbe Jezusove. Številni naporni misijoni, ki jih je imel v teku dolgih let, ga niso potrli in zdelali. Med solci je sedanji zlatomašnik kazal najmanj verjetnosti na častitljivo starost; toda Bog ga je ohranil v zdravju in mu tako dal dovolj moči za žilavo, naporno, hkrati pa uspešno delovanje po ljudskih misijonih. Gospodu zlatomašniku kliče tudi »Bogoljub«: Se na mnoga leta v službi Gospodovi!

Ljubljanska škofija: Za duhovnega voditelja ljubljanskih bogoslovcev je bil imenovan dr. Janko Kraljič, poprej kaplan pri Svetem Jakobu v Ljubljani. — Na škofijski gimnaziji v Zavodu sv. Stanislava sta nastavljena kot namestna profesorja Stanko Jeglič in Venceslav Snoj. — Za župnika v Češnjicah je prišel J. Tiringar, poprej župni upravnik na Golem. — Nastavljen je Ladislav Lampič, prefekt v Zavodu sv. Stanislava, za trnovskega kaplana v Ljubljani; Jožef Jamnik je premeščen iz Kranja k Sv. Ja-

kobu v Ljubljani; Jožef Volk z Dobrove pri Ljubljani v Kranj; dr. Fr. Tom iz Cerkljan ob Krki na Dobrovo. — Kot kaplani so nameščeni: P. Jožef Aljančič, O. F. M., v župniji Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani; P. Norbert Klement in P. Alojzij Zabar, oba O. Teut., v Metliki; Jožef Kostanjevec, Soc. Sal., v Boštanju; P. Stanislav Aljančič, za kaplana v župniji Marijinega Oznanjenja v Ljubljani; P. Benjamin Tomšič na Viču, P. Ambrož Remec pri Novi Štifti.

Umeščeni so bili: Ign. Škoda, župnijski upravnik na Krki, na župnijo Škocjan pri Mokronogu; Franc Jeraša, župnik pri Sv. Trojici nad Cerknico, na župnijo Krka; Anton Hafner, bivši kurat v Begunjah, na župnijo Duplje.

Smrtna kosa. V Kamniku je umrl o. Dionizij Dušej, pridigar in spovednik, v 29. letu mašništva. Bil je izvrsten pridigar zlasti na domačih misijonih, poučeval kot katehet mladino, nadzoroval III. red, bil večkrat samostanski predstojnik v Brežicah in pri Sv. Trojici, N. p. v m.! — V Brežicah je umrl Franc Toplak, župnik v Pišecah. Podlegel je poškodbam, ki jih je dobil, ko se mu je konj splašil. Bilo mu je 49 let. Pokojni je bil enako delaven v dušnem postirstvu kakor tudi na prosvetnem in gospodarskem polju. O pokojnem župniku piše družbenka R. U.: Ko je prišel g. Fr. Toplak v našo župnijo, se je vse razgibalo in oživilo. Komaj je preteklo pol leta, je bila Marijina družba ustanovljena in je bilo sprejetih 70 deklet. Pod njegovim vodstvom je bilo duhovno polje v Pišecah dobro obdelano in je rodilo bogatih sadov. Dne 26. avgusta t. l. je blaži pokojni župnik slavil 25 letnico mašništva. Nismo si mogli misliti, da bodo venci, ki je bila z njimi okrašena cerkev, še zeleni dočakali tako žalostni dan župnikovega pogreba. Dne 20. septembra se je zdrav odpeljal v Brežice; na poti se je pa med vožnjo smrtno ponesrečil. Vsa župnija je zajokala, ko je sprejela truplo svojega ž dušnega pastirja...

Z obljubo, da grob ljubljenega duhovnega očeta ne bo sameval, da bomo ob njem večkrat pošiljali prošnje k Bogu za blagor njegove duše, smo se vračali potrti na svoje domove. Posebno se bomo ž gospoda spominjali tam, kjer nam je tolikrat delil Kruh življenja, pred tabernakljem. — V Kandiji (Novo mesto) je dočakal zadnjo uro upokojeni župnik Martin Škerjanec. V mladih letih je kot močan in zdrav kaplan služboval po večjih župnijah: v Trnovem na Krasu, v Zagorju, Moravčah, na Jesenicah. Tri leta je bil vojni kurat in nekaj časa celo poveljnik 17. pp. v Tirolah. Po zadnji službi na Raki

(12 let) se je preselil kot upokojenec v Svetice na Hrvatskem, kjer je bil župnijski upravitelj. Večni mir! — V Toweru (Sev. Amerika) je bil pokopan † Josip Ferjančič, župnik v p., bivši član misijonske družbe, pozneje župnik na Gočah. Rajni je brat novomeškega kanonika Fr. Ferjančiča.

MARIJINE DRUŽINE

Vzori na domačih tleh. Na osmino praznika Marije Vnebovzete je prenehalo zemeljsko življenje vzorne kongreganistkinje Betke Smolnikar v Kamniku. Njene kreposti in vrline v trajni zvestobi do Boga in Marije je stavil za zgled kanonik Rihar v cerkvenem govoru; na pokopališču se je pa v imenu deklinške Marijine družbe poslovila od rajne odbornice in bivše prednice gđc. Minka Homar. Opisala je njeno delo in življenje, ki je bilo tako lepo uravnano po trojnem namenu Marijine kongregacije: Z izredno ljubeznijo do Marije je posvečevala lastno dušo; na ta način (z zglednim življenjem) in z vnetim apostolskim delovanjem zlasti na karitativnem polju in z razširjevanjem dobrega tiska, pred vsem »Bogoljuba«, je pa vnela za krepostno življenje tudi druge.

Imela je malo trgovino, pa je našla vedno kaj časa, da je pohitela pred tabernakelj počastit svojega Zveličarja. Že zgodaj zjutraj je hitela proti Kalvariji in z rožnim vencem slavila nebeško Mater.

Samoposvečenje, to besedo je rajna dobro umevala; zato je svoje imetje porabljala v slavo božjo in na korist bližnjega in si tako kupovala nebesa. Z izredno krotkostjo in angelsko čistostjo si je spletala venec za nebesa.

Rajna je bila posebno jezikovno naobrazena in je govorila poleg materinščine še francosko, angleško, nemško in italijansko. Pa tudi to spretnost je znala uporabiti bližnjemu na korist. Poučevala je brezplačno kamniško dijaštvo. Značilno za njeno versko prežetost in odločnost je tudi to, da je take zasebne jezikovne tečaje pričevala vselej z molitvijo. Dijaki so jo prav zaradi te odločnosti posebno spoštovali.

Kadar je bilo treba, je rade volje z ročno torbico hitela od hiše do hiše, da je pobirala naročnino za naše krščanske liste, prispevke za bratovščino sv. Rešnjega Telesa, za misijone i. dr.

Ta svetli zgled lepega deklinškega življenja naj osrčuje tudi nas, ki smo tako mlačni, hladni, površni, boječi!

V Kranju so dne 26. septembra zborovale zastopnice deklinških Marijinih družb iz kranjske dekanije.

Dekanijski voditelj dekan Matija Škerbec nam je takoj za uvod povedal o namenih

zborovanja: delovanje in življenje po deklinških družbah je nekam zastalo. Skrbeti moramo, da se spet razgibljemo, da bo novo življenje privabilo mnogo novih članic. To je potrebno posebno sedaj, ko se v okrilju Prosvetnih društev povsod ustanovljajo Deklinški krožki; slednji nikakor ne smejo izvabljeti deklet iz kongregacijskih vrst, ampak morata obratno obe organizaciji vzporedno vzgajati naša dekleta.

Po jedrnatem referatu kanonika Šimenca, v katerem nam je povedal, kako in kje dekleta lahko sodelujemo pri KA, smo sklenile sledeče:

Vsaka družbenka je dolžna biti naročnica »Bogoljuba«. Da poživimo življenje, bomo, krajevnim razmeram primerno, vpeljale odseke, od katerih bi bili najbolj priporočljivi: evharistični, časnikarski, odsek za študij socialnih vprašanj in odsek za študij vzgojnih vprašanj ter verskoobrambni odsek. Vsaj enkrat na leto naj vsaka družba priredi akademijo za propagando marijanske misli. Da bo pa po družbah čim več življenja, naj vodstva ob zimskem času pripravijo družbenkam družabno popoldne s čajanko ali kakšno slično zabavo.

Najvažnejše pa je pač naslednje: Naša dekleta so doslej družbene govore pač pridno poslušale, a jih po veliki večini tudi prav hitro pozabile. Tako ne sme biti več. Zato se je po sklepu gospodov voditeljev sestel poseben dekanijski odbor, ki bo odločal, o kakšni tvarini se bo govorilo med letom po družbah širom vse kranjske dekanije. Tudi »Bogoljub« bo vsak mesec prinesel članek, ki bo obravnaval isto snov, kakršno bomo poznale že od družbenega sestanka.

Da pa vse to ne bo brez uspehov, zato smo se po vzorcu deklinških krožkov odločile za tekme o predelani tvarini; starejše članice bodo tekmovalle prostovoljno, mlajše pa bomo smatrale za častno dolžnost, da se bomo tekem udeležile in — častno zmagale.

Trdno upamo, da bomo prihodnje leto lahko poročale o novem življenju po naših družbah. F. G.

Na Sveto goro pri Litiji je poslalo deset okoliških župnij dne 29. avgusta svoje deklinške Marijine družbe k marijanskemu taboru. Lepo nedeljsko sončno jutro je še prav posebno poživilo in navdušilo prihajajoče skupine deklet. Od Save gor je prišel tudi škofijski voditelj Marijinih družb stolni kanonik dr. Tomaž Klinar, ki je imel ob desetih sv. mašo, govor in sprejem novink. Zunaj cerkve pa je začel tabor s tem, da je v imenu g. škofa pozdravil vse navzoče od blizu in daleč. Radi bi povedali vse, kar smo slišali in čutili ob njegovem govoru. Tako globoko, pa vendar

preprosto in razumljivo, tako pristrčno poseče, pa vendar odločno nam dekletom še nobeden ni govoril. Teža, kar nam je g. govornik povedal, ne bomo pozabile. Pa tudi bodrilne besede g. zagorskega kaplana Janeza Kalana so padle na dobra tla. Nato se je zapored oglasilo še devet članic, ki so brihtno in živahno posegale v kongregacijske zadeve.

Po kratkem oddihu smo tudi popoldanski čas porabili kar moči koristno: poslušali smo živahni govor zagorskega žup. Fr. Markeža. Po petih litanijah skupno ljudsko petje kar ni hotelo ponehati. »Od daleč smo prišle, pa še bomo prišle,« so govorile množice deklet in se poslovile.

Struge. V tem letu je naša dekliška Marijina družba izgubila tri zgledne članice, ki so na vrtu Marijinem začutile poklic za redovniško življenje. Kakor nam je žal, da so se poslovile te vzorne tovarišice, katerih imena bodo s častjo ostala zapisana v naši sprejemni knjigi, se vendar le tolažimo z zavestjo, da bodo ostale z nami vedno v duhu združene in da bodo podpirale naše zadeve in duhovne borbe s svojo gorečo molitvijo. Naša kongregacija je s tem pokazala, da je prešinjena z marijanskim duhom in da skuša dosegati vzvišene cilje. Naj bodo vse tri odišle tovarišice v spodbudo zlasti mlajšim članicam, ki naj se trudijo, da bodo z neomadeževanim srcem donesle srečo — v katerikoli stan jih Previdnost božja kliče.

IZ POGLAVJA O VZGOJI

Spoštovati in ljubiti zaslužne može — je naša narodna dolžnost. S tem kažemo svojo hvaležnost obenem pa spričujemo, da smo takih mož vredni.

Te dni je minilo 75 let, odkar se je preselil v nebeško domovino največji vzgojitelj in učitelj slovenskega naroda: škof Anton Martin Slomšek. Ob ponovnem spominu nanj naj bi se vsi starši zamislili v globoke nauke njegove o važnosti družine in njene vzgojne dolžnosti, »saj kriva vzgoja otrok, je slabih časov mati.« (Slomškov izrek.)

8. oktobra smo pa bili opozorjeni, da je minilo že 20 let po nenadni smrti našega J. E. K r e k a, ki je bil naš največji prosvetni in gospodarski organizator. Po svoji nesebični in neugnani ljubezni do slovenskega ljudstva, po svoji skrbi in trajnem delu za rešitev zatiranih in stiskanih je postal naš vzornik in narodni heroj.

Naša počastitev obeh voditeljev bodi v posnemanju in izvrševanju teža, kar sta nas učila z besedo in zgledom.

Predpravica očetova. Skupna družinska molitev je lepa in priporočljiva navada krščanske hiše. Družinski oče, ki na-

prej moli, spričuje na ta način, da je gospodar v družini in da obenem zastopa častno duhovniško mesto med svojimi. Kadar stopi v molitvi pred Boga, zbere vse domače okrog sebe, kakor bi hotel reči: Jaz in moja hiša hočemo Gospodu Bogu dati čast in slavo. Ta duhovniška služba v družini je predpravica očetova, saj je poglavar med svojci. Sme ga pa po potrebi namestovati žena; lepo je, če se v tem opravilu vrste tudi otroci, da se navadijo glasno in naprej moliti tudi rožni venec. Kjer se vzdržuje še zares lepa, krščanska navada skupne jutrnje, večerne molitve, kjer prihajajo k jedi in vstajajo od mize s skupno molitvijo, naj bo skrb družinskih poglavarjev, da se ta molitveni duh ohrani; drugod naj ga pa verni očetje zopet vpeljejo. Rožni venec je vsakdanja molitev po dobrih naših družinah vsaj ob zimskih večerih, ob aedeljah in posebnih prilikah. Bratovščina svete Družine ima prav ta namen, da bi se molitveno življenje po družinah gojilo s skupno pobožnostjo. Tudi mesec oktober, zlasti pa majnik, naj pospešujeta skupno, glasno molitev po naših krščanskih domovih!

DUHOVNE VAJE

Duhovne vaje v Domu Device Mogočne bodo:

Za žene od 28. novembra do 2. decembra,

Za dekleta od 26. decembra do 30. decembra. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina znaša 100 din. Prijavite se na: Predstojništvo Lichtenurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg 8.

Duhovne vaje na Mali Loki bodo za dekleta od 6. do 10. novembra, za žene pa od 13. do 17. novembra. In potem pred božičnimi prazniki za dekleta le še od 11. do 15. decembra. V jesenskih in zimskih mesecih, ko je delo na polju ponehalo, obrnite svojo pozornost dušnemu življenju. Duhovne vaje vas bodo spet uravnale na pravo pot. Priglasite se t a k o j na naslov: **Dom Brezmadežne, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale.**

ODGOVORI

Prijatelj našega lista nam je izročil prepis tako imenovane »verige«, ki ima naslov »Veriga in vera na čast sv. Antonu Pad.«, z dostavkom: »Ta veriga je bila posvečena svetemu Antonu iz Padove. Njegova želja je, da obveže ves svet, ker hoče, da bi bili vsi srečni.« Nato opisuje, kaj je treba vsak dan moliti, in da je prejemnik dolžan vsak dan poslati po en prepis te verige znancem in prijateljem. Dostavi pa še zraven, kako je sreča doletela teža in onega, ki je bil »overižen« — in kako je bil marsikdo nesrečen, ki se za verige ni zmenil.

Se ni dolgo, ko smo v tem našem koticu zavračali to očitvidno vražo. Danes, ko imamo že v vsakem kotu šolo, ko je skoraj ni hiše in družine brez krščanskega časopisa, človeka kar preseneti taka prazna vera in nezaslišana lahko-

vernost! Le častimo sv. Antona, le priporočajmo se njegovi priprošnji, a »verige« pustimo, ker so prišle iz kovačnice, ki nima s Cerkvijo nobene zveze.

DOBRE KNJIGE

Kristus kraljuj! S tem naslovom je izšla knjiga, ki je bila prvotno spisana v nemškem jeziku. Zakaj? Zato, ker je namenjena katoličanom vseh dežel in so jo iz nemščine že prevedli v razne tuje jezike, pa jo še bodo.

Naslov pove namen in vsebino. Pisatelj Janez Kalan razmotriva na globoko in široko, kako bi se premagalo brezboštvo, ki se širi, in uvedlo ter utrdilo kraljestvo Kristusovo. Beseda svet. Kalana je živa, krepka, prepričevalna, zato pa užijta.

Knjiga je dobila tudi blagoslov sv. očeta Pija XI.

Cena je silno nizka: 10 din. Preplačila so pa namenjena za apostolsko delo, ki je s to knjigo v zvezi.

Naroča se pri misijonski tiskarni v Grobljah, p. Domžale.

Ljudski oder. Izšel je prvi zvezek V. letnika 1937/38. Urejuje prof. Niko Kuret, izdaja Založba ljudskih iger, Ljubljana. Letna naročnina 80 din.

Lexikon für Theologie und Kirche. 2. Auflage. Hrs. von Dr. Michael Buchberger. IX. Band. Rufina bis Terz. 1937. Str. VIII. in 1056 stolp. Vez. 30 oz. 34 M. — Predzadnji zvezek lepega dela leži pred nami. Poleg splošno teoloških člankov so za nas posebno zanimivi oni, ki so jih spisali naši znanstveniki dr. Fr. Grivec, dr. Franc Lukman in dr. Jos. Turk. To so predvsem članki o Slomšku, Srbiji, Stični, Splitu, Stadlerju in Solowjewu. Kakor dosednji zvezki, tako se tudi sedanji odlikuje po solidni obdelavi in sodobni znanstveni višini. Celotno delo zasluži pozornost ne le duhovnikov, ampak tudi laikov; kdor si ga bo nabavil, mu ne bo žal. Leksikon izdaja znana Herderjeva založba v Freiburgu v Br.

Spavajte v Bogu junaki! Pesem padlim vojakom. (J. Pucelj), uglasbil D. Cerar — Ježica. Samozaložba.

RAZNO

150 krasnih novih barvastih diapozitivov o slovenskih misijonarjih in misijonarkah ima na razpolago uredništvo lista »Katoliški misijoni« (Ljubljana, Tabor 12). Gospodje dušni pastirji, Marijine družbe in prosvetna društva, ki bi hoteli v sezoni 1937-38 imeti skioptično predavanje o teh naših rojakih (rojakinjah), ki se bore na Kristusovi misijonski fronti, naj to sporoče na zgorajšnji naslov in hkrati pripomnijo, kdaj bi želeli predavanje. Diapozitivi in predavatelji — brezplačno. Le potne stroške je treba povrniti. Kjer bi pa hoteli sami predavati, dobe lahko natančno besedilo k diapozitivom. V tem primeru se računa za vsak izposojeni diapozitiv 50 par pristojbine in poštnina.

K našim slikam. Na ovitku: Oltarna slika svete Elizabete v Slovenjgradcu. Slikal Strauss st. 1734. (God sv. Elizabete 19. nov.)

Med besedilom: Sv. Andrej. — Tudi ta slika, ki predstavlja češčenje svetega Andreja, je iz cerkve v Slovenjgradcu. Na-

pravil jo je Strauss ml. 1765. Dolgo časa je bila uporabljena kot antependij (prt) pri stranskem oltarju mestne župnijske cerkve. Sedaj visi v župnišču. Kaže nam, kako so se verniki v svojih stiskah zatekali na pomoč k sv. Andreju. Do cesarja Jožefa II. so imeli v Slovenjgradcu vsako leto na dan sv. Andreja (30. nov.) procesijo z relikvijo (svetinjo) svetnika. — Sv. Martin. Slika je posnetek iz blejske župnijske cerkve, ki jo je okrasil z originalnimi slikami umetnik Pengov. Kaj več o tem prilično, ko bomo nudili druge posnetke.

Za mejami. Umeščeni so bili: Placid Sancin kot župnik v Dolini pri Trstu; Jožef Vidav na Rodiku, Jurij Knafelc (sedaj Minatori) pri Sv. Ivanu v Trstu. — Kot župnijski upravniki so nastavljeni: novomašnik Fr. Bizjak iz Idrije v Zg. Tribuši, novomašnik Jožef Kuzman iz Idrije v Logah pri Breginju, B. Špacapan v Brestovici na Krasu; novomašnik H. Srebrnič iz Medane upravlja župniji Trento in Sočo. — V Idriji je nastavljen kot kaplan Mirko Flej. — Za župnika na Colu je imenovan Anton Žagar, v Podbrdu Stan. Vrtovec, za vikarja solkanske župnije Anton Rutar, za stol. vikarja v Gorici dr. Fr. Močnik. — Župnik E. Florijančič v Brdih oskrbuje tudi sosednjo Fojano.

Smrtna kosa: Na Bregu pri Kranju je umr zlatomašnik Gustav Šifrer, bivši župnik borovniški. R. i. p!

PROSNJE IN ZAHVALE

Sv. Mali Tereziji se zahvaljuje za pomoč v velikih težavah Ivana Merše, Mengoš.

Družbenka S. M. se zahvaljuje lurdski Mariji za zdravje. — Neimenovana se zahvaljuje sveti Tereziji Det. J. za uslišanje. — N. se zahvaljuje po obljubi presv. Srcu J., D. Mariji, sv. Jožefu in sv. Antonu za uslišanje. — Zahvaljujem se Mariji Pom. in sv. Tereziji Det. J. za uslišano prošnjo. A. Z. — F. Z. J. se priporoča sv. Bosku, sv. Tereziji Det. J. in sv. Srcu J. in M. za zdravje in za pomoč v družini. — N. Š. se zahvaljuje sveti Tereziji Det. J. in dušam v v. za uslišanje po opravljeni devetdnevnic. — V. M. se zahvaljuje Bogu, Materi božji in sv. Judu Tadeju za večkratno pomoč.

PRIDIGA

za jutri in za včeraj,
za vse ljudi za zmeraj.
Za vse je dni enaka.
Vsebinska nje je taka:
Imel bi rad veselja koš?
Če dober si — dobil ga boš.
Veselje — to je res bogastvo;
je vredno več ko veličastvo!
Ni treba da bi bil junak; —
to srečo more najti vsak.

Dar. Din 50 za kapelico sv. Male Terezije pri karmeličankah na Selu.

VSEBINA: Članki: Ključ do rešitve. (J. Filipič.) — Konec sveta. (J. S.) — Naš odgovori: II. Za čas in večnost. (J. Langerholz.) — Pregovori o „znanju“. (Fr. V.) — 3 pesnice za praznik vseh svetnikov in vernih duš. (Fr. Neubauer). — Nabožna imena v slovenskem rastlinstvu (J. Sašelj). — Kaj je lega na Poljskem? (J. Kalan.) — Soncu naproti. (Achemann-Pucelj). — Iz življenja Cerkve: Po svetu, po domovini. Mar. družine. — Iz poglavja o vzgoji. — Razno. Dobre knjige. Prošnje in zahvale. — Odpustki in nameni.

Cena »Bogoljubu«: na umetniškem papirju 30 Din, na navadnem 20 Din; v Avstriji 3 Š, v Italiji 8 Lir, v Čehoslovaški 15 Kč, v Franciji 12 Fr., v Ameriki 050 Dol. letno. — Izhaja mesečno.

Spisi, dopisi, slike se pošiljajo uredništvu »Bogoljubu« (Ljubljana) do 5. vsakega meseca. — Vse drugo se naslovi: Uprava »Bogoljubu« v Ljubljani.

Koledar apostolstva molitve za november 1937.

Glavni mesečni namen, blagoslovljen po sv. očetu Piju XI.: | Misijonski mesečni namen, blagoslovljen po sv. očetu: Spoznanje Kristusovega skrivnostnega telesa. | Spreobrnjenje budistov na Kitajskem.

Mesečni zavetnik: Cecilija, devica, mučenica (22).

Dnevi	Godovi	Posebni dnevni nameni	Vedno čiščenje sv. Rešnjega Telesa	
			Ljubljanska škofija	Lavantinska škofija
1 Poned.	Vsi svetniki	Misel na nebesa	Zavod sv. Stanislava	Sromlje
2 Torek	Verne duše	Pozabljene duše v vceah	Krka	Markovec
3 Sreda	Hubert, škof	Ureditev našega konkordata	Mengeš, zavetišče	Kapele pri Brežicah
4 Četrtek	Karol Borom., škof	Sv. oče in naši škofje	St. Janž	Artiče
5 Petek	Zaharija, prerok	Posvetitev družin Sreju Jezus.	Črni vrh n. Polh. gr.	Koprivnica
6 Sobota	Lenart, opat	Duhovniki in bogoslovci	Kropa	Zabukovje
7 Nedelja	25. pob. Zahvalna	Zahvala za vse dobrote	Trata	Zdole
8 Poned.	Klavdij in tov., muč.	Naša Katoliška akcija	Novo mesto, franč.	Slov. Bistrica
9 Torek	Božidar, n. učencec	Verske šole in vzgoja otrok	Loški potok	
10 Sreda	Andrej Avel., spozn.	Svetn. proces Slomska in Baraga	Sostro	Slov. Bistrica, M. 7 ž.
11 Četrtek	Martin, škof	Naši narodni greh	Dob	Sv. Martin na Poh.
12 Petek	Martin, papež	Ljudski misljoni in duh. vaje	Smartin pri Kranju	Gornja Poljskava
13 Sobota	Stanislav Kostka, sp.	Naša mladina	Podlipa	Spodnja Poljskava
14 Nedelja	26. pob. Jozafat, m.	Zedinjenje razkolnikov	Smartno pri Litiji	Črešnjevce
15 Poned.	Albert, c. učitelj	Naše vseučilišče in akademiki	Moravče	Martjanci
16 Torek	Jedert, devica	Zaročeni in poročenci	Bled	Majšperg
17 Sreda	Gregor Čudod., šk.	Zmagat nad komunizmom	Srednja vas v Boh.	Pečarovci
18 Četrtek	Roman, mučenec	Trpeči in preganjani	Mengeš	Makole
19 Petek	Elizabeta, kraljica	Kriščanska dobrodelnost	Ljubljana, križanke	Pertoča
20 Sobota	Srečko, spoznavalec	Učitelj(ice) in vzgojitelj(ice)	Smartin pod Šm. g.	Poljčane
21 Nedelja	27. pob. Darov. M. D.	Naši misijonarji in misijonarke	Dolenji Logatce	Tišina
22 Poned.	Cecilija, dev., muč.	Cerkveno in ljudsko petje	Smartin v Tuhanju	Laporje
23 Torek	Klemen, pap., muč.	Pogostno sv. obhajilo	Bukovševca	Veliki Dolenci
24 Sreda	Janez od Kriza, sp.	Poglobitev verskega življenja	Ziri	Studenice
25 Četrtek	Katarina, dev., muč.	Naši razumniki in voditelji	Sv. Katarina	Tinje
26 Petek	Janez Berhman, sp.	Redovni in misijonski poklici	Rova	Sv. Venčesl.
27 Sobota	Virgilij, škof	Odprava pohujšanja	Ljubljana, Vincent.	Dolnja Lendava
28 Nedelja	1. adv. Greg. III., šk.	Adventni duh. Izeljenci	Vače	Beltinci
29 Poned.	Saturnin, škof, muč.	Uradniki, orožniki, vojaki	Zapoge	Bogojna
30 Torek	Andrej, apostol	Naša domovina. Umrli	Litija	Črensovec

Odpustki za november 1937.

I. Odpustki za ves november.

Verniki, ki opravljajo vsak dan kako nabožno vajo v tolažbo dušam v v., dobe: 1. vsak dan odp. sedem let in sedem kvadraten. 2. p. o. poljuben dan v m., če prejmejo sv. z., obiščejo cerkev in molijo po n. sv. o.

II. Odpustki ob določenih dneh novembra.

1. Ponedeljek. Vsi svetniki. P. o.: 1. čl. br. sv. R. T. v bratovski cerkvi; če te brez velike težave ne morejo obiskati, pa v žup. c.; 2. onim, ki nosijo višnjevi škap; 3. čl. r. v. br.; 4. čl. br. S. J. v br. c.; če te ne morejo obiskati, jim lahko spovednik naloži kako drugo dobro delo. — V. o. — Danes popoldne počenši in ves naslednji dan do polnoči morejo verniki, ki prejmejo sv. z., tolikrat dobiti p. o., kolikorkrat obiščejo cerkev ali javno kapelo in tam molijo po n. sv. o. Vse odp. morajo obrniti v prid dušam v vceah. Spoved se lahko opravi že en teden prej, torej od 25. okt. dalje ali v osmini praznika, torej do 8. nov.; sv. obh. pa se mora prejeti ali danes ali pa enkrat v osmini do 8. nov.

2. Torek. Vernih duš dan. P. o.: 1. čl. br. za duše v v.; 2. čl. br. sv. R. T. kakor včeraj; 3. čl. br. S. J. kakor včeraj; 4. čl. r. v. br. danes ali v osmini v br. c.; če te ne morejo obiskati, jim more spovednik naložiti kako drugo dobro delo.

3. Sreda, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kako nabožno vajo na č. sv. Jožefa, prejmejo sv. z. in molijo po n. sv. o.

4. Četrtek, prvi v m. P. o. čl. br. sv. R. T. kakor 1. dan.

5. Petek, prvi v m. P. o.: 1. čl. br. sv. R. T. kakor 1. dan; 2. vsem, ki prejmejo spravno sv. obh.,

nekoliko premišljujejo dobrotljivost presv. S. in molijo po n. sv. o.

6. Sobota, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kako nabožno vajo na č. Brezmadežni, da nekoliko zadostje za njej storjena razžaljenja in molijo po n. sv. o.

7. Nedelja, prva v m. čl. r. v. br. trije p. o.: 1. če v br. c. molijo po n. sv. o.; 2. če so pri mesečni procesiji; 3. če v br. c. nekaj časa pobožno molijo pred izpost. sv. R. T. — P. o.: 1. onim, ki nosijo višnjevi škap; 2. čl. br. S. J.

13. Sobota. Sv. Stanislav. Sv. Didak. P. o.: 1. čl. br. sv. R. T. kakor 1. dan; 2. istim kakor jutri.

14. Nedelja. Sv. Jozafat. P. o. vsem vernikom v cerkvah treh redov sv. Frančiška; tretjerednikom tudi v žup. c., kjer ni redovne.

15. Ponedeljek. Spomin umrlih iz karmeličanskega reda. P. o. čl. škap. br. karmelske M. b. v. redovni ali žup. c.

16. Torek. Sv. Neža Asiška. P. o. istim kakor 14. dan. — V. o.

21. Nedelja. Darovanje Marije D. P. o.: 1. istim kakor 15. dan; 2. čl. »Dejanja sv. detinstva«, če molijo obenem za njega razširjenje; 3. čl. r. v. br. v katerikoli cerkvi. — V. o.

24. Sreda. Sv. Janez od Kriza. P. o. istim kakor 15. dan skozi vso osmino.

25. Četrtek. Sv. Katarina. V. o.

28. Nedelja, zadnja v m. Sv. Jakob Marški. P. o.: 1. vsem, ki vsaj trikrat na teden skupno odmolijo r. v.; 2. istim kakor 14. dan.

29. Ponedeljek. Vsi svetniki treh redov sv. Frančiška. P. o. istim kakor 14. dan.

30. Torek. Sv. Andrej. P. o. čl. družbe sv. Petra Klav. pod navadnimi pogoji, če molijo obenem za razširjenje sv. vere.

Perilo prati? Ne, temveč negovati!

Ako si hočete dolgo časa ohraniti perilo tedaj ne zadostuje da ga perete kot „navadno“. Perilo je treba pravilno negovati s Schichtovim Radionom. S tem si boste prihranili tudi mnogo težkega dela.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Rastopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov
RADION

POPOLNA NEGA PERILA

Za JESEN, DEŽ IN

39.-

7025—44

Tople domače copate, izdelane iz volnena sukna, z usnjenim podplatom in suknenim medpodplatom. Neobhodno potrebne vsaki gospodinjici. Ženske stanejo Din 39.— moške din 49.—.

Bata

45.-

78655—658

Zadnja novost. Elegantne ženske galoše. Zgornji del je izdelan iz lahkega prožnega materijala in so vsled tega zelo udobne za hojo.

69.-

4944—724

Najprikladnejši dekljski čevlji za štrpac iz močnega usnja in z usnjenim podplatom.

Nogavice

Svilene
9.—, 19.—

Flor
9.—, 12.—

Strapac
5.—, 6.—

69.-

2495—6424

Zadnja novost. Eleganten damski čevljiček iz črnega diltina, ki popolnoma nadomesti semiš, s polvisoko peto in usnjenim podplatom.

KURJA OČESA, TRDO KOŽO, ZARASLE NOHTE ODSTRANIMO BREZ BOLEČIN.
PEDIKIRANJE Din 10.—

Bata